

ÎNDRUMĂTOR PENTRU ÎNVĂȚĂTORI

Standardele generale de performanță - standardele
curriculare la finalul ciclului întâi al învățământului
obligatoriu pentru disciplina de studiu

LIMBA ROMÂNĂ

Republica Serbia

Institutului pentru Evaluarea Calității
Învățământului și Educației

**Standardele generale de performanță - standardele
curriculare la finalul ciclului întâi al
învățământului obligatoriu pentru disciplina de studiu
Limba română**

ÎNDRUMĂTOR PENTRU ÎNVĂȚĂTORI

Belgrad, 2020

Standardele generale de performanță - standardele curriculare la finalul ciclului întâi al învățământului obligatoriu pentru disciplina de studiu

LIMBA ROMÂNĂ

Editura:

Institutul pentru Evaluarea Calității Învățământului și Educației

Pentru editură:

Dr Branislav Randjelović

Redactori:

Autori:

Mărioara Gean Muntean

Gheorghina Mengher

Lectura :

conf. univ. dr. Brândușa Juică

conf. univ. dr. Marinela Negru

ISBN 978-86-80742-50-2

CUPRINS

1. STANDARDE GENERALE DE PERFORMANȚĂ.....	4
1.1. Competențele generale și interdisciplinare la finalul ciclului întâi al învățământului obligatoriu.....	8
2. DESPRE STANDARDELE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU DISCIPLINA LIMBA ROMÂNĂ.....	10
2.1. Domeniul LIMBĂ.....	10
2.2. Domeniul LITERATURĂ.....	11
2.3. Domeniul CULTURA EXPRIMĂRII.....	12
2.4. Standardele generale de performanță - standardele curriculare la sfârșitul primului ciclu al învățământului obligatoriu pentru disciplina de studiu limba română conțin standardele de performanță prevăzute pentru domeniile: limbă, literatură și cultura exprimării. În cadrul fiecărui domeniu sunt prezentate cerințele pentru treiniveluri.....	14
2.5. Aplicarea standardelor educaționale în procesul de învățământ - planificarea, realizarea procesului de predare-învățare și evaluarea realizărilor elevilor.....	80
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE.....	81

1. STANDARDE GENERALE DE PERFORMANȚĂ

Despre noțiunea de standarde de învățământ

Pentru a face față provocărilor secolului al XXI-lea, „se impune schimbarea scopurilor învățământului și a orizontului de așteptare al oamenilor față de acesta. O perspectivă largă, cuprinzătoare a învățământului trebuie să urmărească punerea la dispoziția fiecărui individ a resurselor necesare pentru ca acesta să își poată descoperi și îmbogăți potențialul creativ, să scoată la iveală comoara ascunsă în fiecare dintre noi...” (Jacques Delores).

Racordându-se la tendințele educaționale contemporane, învățământul din Republica Serbia a pășit pe calea înnoirilor, a schimbărilor, care duc spre revalorizarea sistemului și a procesului de învățământ. În acest context se poziționează și conceperea standardelor educaționale.

Standardele de învățământ reprezintă nivelurile de capacitate instructiv-educativă pe care elevii trebuie să le atingă la finalul unui ciclu de învățământ. Din punct de vedere practic, standardele trebuie înțelese ca un ansamblu de norme concrete care trebuie urmate și respectate în cadrul procesului educațional.

Conform Legii învățământului elementar (2009), în sistemul nostru de învățământ sunt prevăzute modalitățile de definire a câtorva grupe de standarde, inclusiv a standardelor de performanță a elevilor, respectiv a cursanților. Întrucât standardele generale de realizare stabilite pentru sfârșitul ciclului al doilea al învățământului obligatoriu sunt deja puse în aplicare, la 24 iunie 2020 au fost aprobate și standardele generale de performanță pentru ciclul întâi al învățământului obligatoriu, întregindu-se astfel procesul de standardizare a cunoștințelor, abilităților și competențelor pe care elevii trebuie să le dezvolte în cadrul învățământului obligatoriu.

Procedul de întocmire a standardelor

Elaborarea standardelor reprezintă rezultatul colaborării și eforturilor depuse de echipele de lucru, alături de reprezentanții Institutului pentru Evaluarea Calității Învățământului și Educației din Novi Sad. Echipele de lucru au avut o structură eterogenă, când este vorba de pregătirea profesională a membrilor lor. În cadrul acestora au fost incluși și profesori din învățământul primar cu predare în limbile comunităților naționale.

Standardele pentru învățământul general, sunt bazate pe competențe care trebuie să ofere elevilor oportunitatea de a răspunde cu succes la diferite provocări în diverse situații de viață (educaționale, sociale, culturale, interpersonale, practice etc.). Pentru a fi capabili să răspundă în mod eficient la aceste provocări, elevii trebuie să asimileze și să utilizeze diferite tipuri de cunoștințe, să-și formeze abilități, comportamente și atitudini, adică trebuie să dezvolte competențe **bazate pe cunoștințe**. Prin urmare, standardele trebuie să descrie ceea ce știu elevii și ce pot să facă la diferite niveluri de dezvoltare a competențelor, adică, conform standardelor se apreciază nivelul de competențe specifice realizate la sfârșitul ciclului de învățământ.

Pentru fiecare competență sunt definite *trei standarde (nivele de realizare): nivelul de bază, nivelul mediu și nivelul avansat*. Fiecare standard (nivel) definește cunoștințele, abilitățile și atitudinile pe care elevii trebuie să le posede, precum și cu ce provocări se pot confrunta pentru a satisface standardul (nivelul) respectiv. Cele trei standarde (niveluri) sunt cumulative și integrate reciproc, astfel încât elevii cu nivelul de performanță avansat îndeplinesc cerințele impuse de toate cele trei niveluri.

Chenar 1. Termeni cheie – structura standardului

Standardele de competență definesc descriptiv provocările specifice de o complexitate graduală la care elevii pot să răspundă la un anumit nivel de competență (de bază, mediu și avansat).

Competențele generale și cele interdisciplinare reprezintă o descriere narativă a acelor competențe care se bazează pe integrarea diverselor cunoștințe și abilități care se dezvoltă în cadrul diferitor discipline și pe baza programei de învățământ.

Competențele generale ale disciplinei reprezintă o descriere narativă a ceea ce știu elevii și ce pot să realizeze pe baza cunoștințelor dobândite în cadrul fiecărei discipline în parte. Competențele generale ale disciplinei descriu scopul final al învățării disciplinei date.

Competențele specifice disciplinei reprezintă o descriere narativă a capacităților specifice ale elevilor, care le permit să dezvolte o competență generală a disciplinei.

Standardele folosesc la evaluarea rezultatelor elevilor în dezvoltarea competențelor specifice. Standardele definesc așteptările cu privire la performanțele elevilor la diferite niveluri de dezvoltare a competențelor. Standardele, de asemenea, servesc drept criterii de evaluare. Se definesc ca a) „enunțurile standardelor“ și b) „standarde de competențe“ (a vedea definiția de mai jos).

Exemple:

- Un elev care îndeplinește un standard de bază poate înțelege textul informațional pe o temă cunoscută.
- Un elev care îndeplinește standardul avansat poate evalua în mod critic diferite soluții ale unor probleme noi în circumstanțe necunoscute.

Enunțurile standardelor definesc cunoștințe specifice, aptitudini sau atitudini pe care elevii trebuie să le dobândească într-un anumit domeniu de studiu, la un anumit nivel de standard.

Exemple:

- Elevul poate să scrie o recenzie a unei cărți, piese de teatru, a unui film etc.
- Elevul știe să rezolve două ecuații cu două necunoscute.

Finalitățile definesc rezultatele așteptate ale învățării, acestea sunt ceea ce se realizează în procesul de învățământ. Finalitățile se definesc pe baza competențelor și a standardelor generale de performanță pentru fiecare clasă.

Raportul dintre standarde și programa de învățământ/ curriculum

Odată cu elaborarea și implementarea curriculum-ului care conține finalitățile de învățare prevăzute pentru fiecare disciplină de studiu, relația dintre standarde și finalitățile definite în cadrul curriculum-ului devine evidentă, iar cadrele didactice, planificând situațiile de învățare orientate pe finalități, nu se confruntă cu multe dileme privind locul standardelor în procesul de învățământ.

Standardele sunt, de fapt, instrumente prin utilizarea cărora este posibil să se determine ce și în ce măsură s-a dezvoltat și realizat ceva. Din acest motiv, este important ca încă în faza de planificare a activității sale, cadrul didactic să acorde importanță standardelor în care sunt descrise cunoștințele critice și abilitățile oferite de anumite domenii științifice și care la rândul lor sunt esențiale pentru elevi, nu numai în sens formativ, ci și pentru ca ei să înțeleagă mai bine lumea din jurul lor, comportamentul propriu, rolul lor și poziția lor în lume.

Cadrul didactic trebuie să-și ghideze activitatea sa în primul rând după **competențele generale și specifice ale disciplinei de învățământ**, care reprezintă de fapt răspunsul la întrebarea: Din ce cauză elevul are nevoie de această disciplină? Ce va fi capabil să facă în viață cu ceea ce a învățat, în afara instituției de învățământ, sau în contextul continuării cu succes a studiilor? De reținut este semnificativ faptul că, competențele încep să se construiască în timpul procesului de învățare, dar este important ca ele să dobândească relevanță atunci când elevul iese din procesul de învățare. **Enunțurile standardelor de performanță** oferă răspuns la întrebarea: Până la ce nivel, de bază sau avansat, elevul trebuie să dețină cunoștințe, aptitudini și atitudini dezvoltate pentru a finaliza cu succes procesul de învățământ în cadrul educației formale? Și în final, datorită faptului că toți elevii trebuie să **dezvolte competențe generale și interdisciplinare**, și toate disciplinele de învățământ trebuie să contribuie în acest sens, fiecare cadru didactic trebuie să recunoască contribuția pe care o aduce disciplina sa la dezvoltarea acestor competențe, iar în procesul de planificare a situațiilor de învățare să acorde importanță acestui fapt.

Evaluarea pe baza standardelor implică atât finalitățile cât și competențele. Aplicarea standardelor este una dintre modalitățile care exprimă veridicitatea a ceea ce s-a realizat în procesul educațional și poate fi cu adevărat evaluat. Evaluarea bazată pe standarde oferă numeroase informații cu privire la calitatea și necesitățile de dezvoltare a sistemului de

învățământ, iar această imagine comună se construiește, într-un mod unic și special, prin muncă și prin rezultatele obținute de fiecare școală, de fiecare cadru didactic și fiecare elev.

1.1. Competențele generale și interdisciplinare la finalul ciclului întâi al învățământului obligatoriu

Programele școlare pentru disciplinele generale din Serbia, și la nivelul școlilor elementare și al celor medii, până în prezent au definit obiective educaționale pentru unele discipline de învățământ, dar nu și la nivelul competențelor ca finalități ale învățării, care se formează și susțin prin acțiunea comună a mai multor discipline școlare individuale. Practica educațională dezvoltată până în prezent cunoaște activitatea simultană și coordonată a două sau mai multe discipline în abordarea unei teme (corelația interdisciplinară). În acest document sunt definite domenii noi, relevante pentru dezvoltarea personală, profesională și socială și funcționarea individului, în care competența se dobândește prin integrarea și aplicarea flexibilă și dinamică a cunoștințelor din domeniul disciplinelor de studiu.

Raportul dintre disciplinele individuale și competențele generale și interdisciplinare

Orientarea procesului de învățare spre competențele generale și interdisciplinare nu înseamnă introducerea unor noi discipline de studiu, și nici un număr suplimentar de ore dedicat unei anumite competențe, ci includerea competențelor generale și interdisciplinare în diferite discipline de învățământ. Aceasta se realizează prin câteva modalități.

În primul rând, finalitățile disciplinelor se definesc astfel că prin intermediul lor se stabilește o legătură cu competențele generale și interdisciplinare. Cu alte cuvinte, cunoștințele și abilitățile dezvoltate în cadrul disciplinelor, în afară de cele strict legate de disciplină, se definesc și în contextul competențelor generale și interdisciplinare. Realizarea finalităților astfel definite duce la dezvoltarea competențelor generale și interdisciplinare. Acestor finalități proiectate pe discipline, care se stabilesc pentru fiecare clasă în care se studiază disciplina, li se trasează și calea de dezvoltare a competențelor generale și interdisciplinare. De asemenea, este important faptul că prin realizarea unei finalități de studiu a disciplinei, se poate contribui la dezvoltarea mai multor competențe generale și interdisciplinare, și că dezvoltarea uneia din ele, poate să contribuie la dezvoltarea mai multor competențe generale și interdisciplinare și că dezvoltarea uneia poate să sprijine mai multe finalități de studiu al disciplinelor.

Pe de altă parte, la dezvoltarea competențelor generale și interdisciplinare contribuie și dezvoltarea competențelor specifice disciplinelor, deoarece acestea sunt dificil de separat complet de cele generale. Indiferent de caracterul lor specific, competențele dezvoltate în cadrul disciplinelor școlare nu pot fi argumentate în mod corespunzător dacă nu-și aduc contribuția la succesul școlar al elevilor și la reușita lor în viață.

2. DESPRE STANDARDELE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PENTRU DISCIPLINA LIMBA ROMÂNĂ

COMPETENȚA DE BAZĂ A DISCIPLINEI

Aplică cunoștințele de bază ale limbii române și principiile de bază ale interpretării operelor literare; respectă regulile limbii române literare și folosește limba ca un ansamblu de posibilități creative în comunicarea orală și scrisă – formulează un text logic și bine structurat atât oral cât și în scris; citește, interpretează, compară și valorifică texte literare și nonliterare din patrimoniul cultural național și internațional adecvate vârstei elevului; știe să aleagă opere literare pentru a le citi după dorința proprie; cultivă, aplică și respectă elementele constitutive ale sistemului fonetic, lexical și gramatical al limbii române. Cunoaște și folosește texte din mass-media.

2.1. Competență specifică disciplinei: limbă

Nivelul de bază

Înțelege importanța limbii, respectă atât propria limbă cât și limba altora. Face diferență între noțiunile de limbă literară și limbă populară. Cunoaște discursul instigator la ură drept fenomen negativ în societate. Aplică norma literar-lingvistică privind sunetele, formele cuvintelor și felurile propozițiilor. Înțelege semnificația cuvintelor din manual, lectură și comunicarea cotidiană și știe să le folosească corect în forma potrivită și context. Vorbește clar și ascultă atent interlocutorul cu respect. Compune un text simplu în formă orală sau scrisă privind receptarea proprie a operei literare, precum și abordând teme din viața cotidiană și din lumea imaginației. Cunoaște bine stilurile de bază ale comunicării în scris necesare pentru participarea la viața socială. Aplică normele ortografice în exemple simple și știe să folosească *Îndreptarul ortografic*.

Nivelul mediu

Cunoaște principalele grupuri de limbi europene și stabilește locul limbii române în familia limbilor romanice. Cunoaște etapele de bază ale dezvoltării limbii române literare și înțelege importanța limbii pentru cultura și istoria poporului român. În vorbire și în scriere aplică anumite reguli gramaticale legate de sunete, litere, formele cuvintelor și părțile de vorbire, felurile propozițiilor în limba română. Folosește fondul lexical în conformitate cu nivelul de învățământ de

bază. Aplică normele ortografice în exemple mai complexe și știe să folosească dicționarele, îndreptările și enciclopediile. Formulează clar opinia proprie asupra temelor cotidiene. Compune un text oral sau scris logic și bine structurat mai complex, analizând ideile de bază și elementele formale ale unui text literar și nonliterar mai simplu.

Nivelul avansat

Face diferență între dialectele istorice și subdialectele limbii române pe baza caracteristicilor lor. Are cunoștințe mai vaste privind sunetele, literele, formele cuvintelor, părțile de vorbire și felurile lor, felurile propozițiilor în limba română și știe să aplice aceste cunoștințe în vorbire și scriere. Are un vocabular bogat și în exprimare folosește forma corectă a limbii. Folosește corect cuvintele și expresiile care apar în textele literare și textele menite tinerilor, înțelege semnificația lor.

Vorbește pe teme alese din domeniul limbii, literaturii și culturii din materia prevăzută prin Programă și întrebuințează abilitățile lingvistice de bază. Compune un text argumentativ mai simplu. Folosește bibliografia propusă în scrierea unei lucrări pe o temă propusă din domeniul limbii, literaturii și culturii, ținând cont de publicul cititor. Aplică normele ortografice din fiecare segment al ortografiei, prevăzut în Programa școlară obligatorie.

2.2. Competență specifică disciplinei: literatură

Nivelul de bază

Citește clar și fluent. În scopuri diferite citește, înțelege și parafrazează un text literar sau nonliterar mai simplu din Programa școlară obligatorie. Știe să-și expună concis opinia proprie privind o operă literară și să separe informațiile cerute într-un text nonliterar. Cunoaște autorii operelor literare prevăzute în Programă. Face diferența dintre literatura populară și cea cultă. Observă elementele de bază tematice din lectura școlară obligatorie. Analizează o problemă evidențiată într-un text literar mai simplu. Părerile și concluziile proprii le argumentează prin exemple de bază din texte literare și nonliterare.

Nivelul mediu

Analizează și gândește critic un text literar și nonliterar mai simplu din programa școlară obligatorie. Analizează prin cercetare factorii cheie ai structurii operei literare, precum și caracteristicile tematice ale unei idei stilistice, lingvistice și compoziționale. Cunoaște termenii literari de bază și îi aplică adecvat în analiza operelor literare. Analizează individual o situație evidențiată într-un text literar și știe să argumenteze propria opinie. Cunoaște strategiile de citire de bază și știe să le aplice în situații tipice de citire. Are atitudine clară față de textul citit. Alege singur și citește operele literare din literatura pentru copii. Manifestă interes pentru citit (de ex. merge la bibliotecă) și înțelege importanța cititului pentru dezvoltarea propriei culturi generale și îmbogățirea cunoștințelor.

Nivelul avansat

Citește cu plăcere, cercetează și analizează critic ceea ce citește și valorifică textele literare și nonliterare de complexitate medie din programa școlară. Independent observă și analizează problematica în textele literare. Folosește o gamă largă de atitudini în analiza unei opere literare. Compară caracteristicile importante tematice, de compoziție și stilistice ale textului literar analizat cu alte opere. Argumentează propria opinie privind textul citit. Folosește bibliografia de bază și suplimentară în analiza operelor literare prevăzute în Programă. Aplică strategiile de citire care sunt în conformitate cu scopul citirii. Are dezvoltată cultura citirii; motivat de sentimentul artistic al operei literare, citește pentru a-și îmbogăți cunoștințele și fondul lexical, pentru a-și îmbunătăți capacitatea de argumentare și prezentare a părerilor și atitudinilor proprii. Știe să recomande o operă literară și să motiveze propria alegere. Îi place să citească și respectă literatura și valorile culturii naționale și culturile altor popoare.

2.3. Competență specifică disciplinei: cultura exprimării

Nivelul de bază

Vorbește clar respectând normele limbii române literare. Respectă regulile de comunicare (ascultă atent și cu respect interlocutorul, își dă silința să îl înțeleagă și respectă părerea lui). Compune un text în formă orală sau scrisă cu o structură simplă. Citește clar și lizibil. În diferite scopuri citește și analizează texte literare și nonliterare mai simple și scurte. Își exprimă propria opinie privind un text literar. Identifică și valorifică informațiile de bază într-un text nonliterar.

Face diferență între limba literară și grai. Cunoaște discursul agresiv și de ură drept fenomen negativ în societate. Aplică normele limbii literare privind sunetele, forma cuvântului și felurile propozițiilor. Utilizează corect cuvintele din comunicarea cotidiană, manuale și lecturi.

Cunoaște autorii operelor literare din programa școlară obligatorie. Face diferență între literatura populară și cea cultă. Observă elementele de bază tematice ale unui text literar din lectura școlară obligatorie, cu exemplificare. Prezintă opinia proprie privind opera artistică. Cunoaște și diferențiază felurile de bază ale mass-mediei.

Nivelul mediu

Formulează clar propria opinie în formă orală. Creează un text mai simplu, logic și bine structurat în formă orală sau scrisă, analizând ideile și elementele formale de bază ale unui text literar și nonliterar mai lung, dar simplu. În diferite scopuri citește, analizează și gândește critic textele literare și nonliterare. Exprimă atitudinea clară privind textul citit.

Face diferența dintre sunete, litere, formele cuvintelor și părțile de vorbire, felurile propozițiilor în limba română și știe să aplice anumite reguli gramaticale în formă orală și scrisă. Folosește corect fondul lexical în concordanță cu nivelul de învățământ de bază.

Determină genul și specia operelor literare din programa școlară obligatorie. Interpretează factorii cheie din structura textului literar. Folosește termenii literari de bază în interpretarea operelor literare prevăzute prin programă. Analizează o problemă aparte în opera literară și știe să argumenteze opinia și atitudinea proprie pe baza textului citit. Aplică strategiile de citire adecvate genurilor literare tipice. Individual alege și citește opere literare din literatura pentru copii. Folosește mass-media în diferite scopuri (informare, învățare, distracții).

Nivelul avansat

În situații formale vorbește despre teme mai simple din domeniul limbii, literaturii și culturii. Compune un text argumentat mai simplu în formă orală și scrisă. În scrierea unei lucrări tematice din limbă, literatură și cultură, folosește bibliografia propusă. Citește și gândește critic un text literar și nonliterar de complexitate medie.

Observă alternanțele fonetice în cuvinte. Stabilește procedeele de îmbogățire a vocabularului. Analizează modelele de bază ale propozițiilor. Folosește toate normele lingvistice pentru a se exprima corect.

Operele literare de complexitate medie din programa școlară obligatorie și opționale le citește corect, le analizează și valorifică. Individual observă problemele într-o operă literară. Face analiza operei literare din mai multe puncte de vedere. Atitudinea proprie privind un text literar o prezintă argumentativ ținând cont de textul de bază și de experiența proprie. Aplică strategiile de citire care sunt în conformitate cu scopul citirii. Exprimă respect și dragoste față de literatura și valorile culturii naționale și cultura și literatura altor popoare adecvate vârstei. Folosește mass-media în diferite scopuri și alcătuiește conținuturi pentru mass-medii. Vizitează evenimente culturale adecvate vârstei.

2.4. Standardele generale de performanță - standardele curriculare la sfârșitul primului ciclu al învățământului obligatoriu pentru disciplina de studiu limba română conțin standardele de performanță prevăzute pentru domeniile: limbă, literatură și cultura exprimării. În cadrul fiecărui domeniu sunt prezentate cerințele pentru trei niveluri.

Următoarele afirmații descriu ce știe și realizează elevul la **nivelul de bază** în fiecare domeniu.

2.4. Domeniul LIMBA

1LR.1.1.1. Înțelege ce este limba; respectă limba sa și alte limbi (indiferent de răspândirea și importanța lor).

1LR.1.1.2. Diferențiază limba literară de limba populară; știe care este forma limbii literare pe care trebuie să o utilizeze.

1LR.1.1.3. Cunoaște literele alfabetului limbii române; diferențiază vocalele și consoanele; diferențiază pronunțarea corectă de cea incorectă a sunetului; pronunță și scrie corect cuvintele care conțin grupurile de literele **ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi**, aplică regulile limbii literare în legătură cu alternanțele vocalice.

1LR.1.1.4. Diferențiază părțile de vorbire în propoziții simple; diferențiază categoriile gramaticale de bază (genul, numărul, timpul verbului).

1LR.1.1.5. Identifică unitățile sintactice (cuvânt, propoziție, text), denumește felurile propozițiilor după scopul comunicării.

1LR.1.1.6. Știe semnificația cuvintelor, expresiilor și frazeologismelor din textele literare și comunicarea cotidiană și le utilizează corect; cunoaște fenomenele lexicale de bază (cuvintele cu un sens și mai multe sensuri) și relațiile lexicale (sinonimia, omonimia și antonimia).

2.5. Domeniul LITERATURA

1LR.1.2.1. Cunoaște operele literare prevăzute de Programa școlară obligatorie; menționează autorul și titlul operei; știe să reproducă conținutul de bază al operei, să evidențieze tema principală și motivul de bază al operei și știe numele personajelor principale.

1LR.1.2.2. Diferențiază formele de bază ale creației literare: literatura populară de cea cultă; diferențiază operele literare în proză de cele în versuri; face diferența dintre operele lirice, epice și dramatice; face diferență între autorul operei literar-artistice și narator.

1LR.1.2.3. Observă elementele de bază ale structurii operei literar-artistice: tema, motivul, acțiunea, timpul și locul acțiunii; narațiunea la persoana întâi și la persoana a treia; descrierea, monologul și dialogul; observă rima.

1LR.1.2.4. Cunoaște ideea și mesajul dintr-un text literar scurt și simplu prevăzut de Programa școlară obligatorie.

1LR.1.2.5. Citește cu regularitate operele literare prevăzute în Programa școlară obligatorie; își exprimă atitudinea față de opera literară.

2.6. Domeniul CULTURA EXPRIMĂRII

1LR.1.3.1. Are formată cultura comunicării (cultura proprie de exprimare, precum și de respectare a opiniei altor persoane); vorbește clar, în conformitate cu normele limbii literare; în mod clar și fluent citește cu voce tare și în sine textele literare și nonliterare; povestește un text nonliterar scurt și simplu fără a-l rezuma sau rezumându-l.

1LR.1.3.2. Compune un text cu o structură simplă, oral sau în scris folosind descrierea, narațiunea sau expunerea (ținând cont de publicul căruia i se adresează); compune un text simplu, oral sau în scris despre receptarea operei literare și teme din viața cotidiană sau din lumea imaginației; compune o scrisoare și completează diferite documente și formulare cu care se întâlnește în viața cotidiană.

1LR.1.3.3. Utilizează resursele expresive ale limbii române pentru a compune o propoziție clară, corect gramaticală; aplică normele ortografice în exemple simple și știe să folosească *Îndrumătorul ortografic*; delimitează componentele unui text scris (titlul, alineatele) și-l organizează în unități care au sens (introducere, cuprins, încheiere).

1LR.1.3.4. Citește texte scurte, mai simple (texte literar-artistice, texte științifice și științifico-populare din domeniul limbii și literaturii, texte din mass-media) în diferite scopuri (informare, învățare, dezvoltarea capacităților cognitive, experiență estetică, distracție...), le parafrazează; aplică strategiile de citire de bază (citire fugitivă, citire cu creionul în mână).

1LR.1.3.5. Înțelege un text literar sau nonliterar mai scurt și simplu; citește cu voce tare și în sine; găsește informații explicite și implicite, evidențiază ideile de bază în text.

1LR.1.3.6. Face referire la un text literar și nonliterar, scurt și simplu (de ex. își exprimă opinia: dacă îi place textul, dacă îi este interesant / neobișnuit, dacă îi creează dificultăți când îl citește, caută cuvinte necunoscute).

Următoarele enunțuri descriu ce știe și realizează elevul **la nivelul mediu** în fiecare domeniu.

1. Domeniul LIMBA

1LR.2.1.1. Folosește corect limba literară în comunicare, știe locul limbii române în familia limbilor romanice.

1LR.2.1.2. Înțelege importanța limbii literare pentru cultura și istoria poporului român.

1LR.2.1.3. Știe să determine locul accentului în cuvânt; are cunoștințe de bază în legătură cu despărțirea cuvintelor în silabe și le aplică la despărțirea cuvintelor la sfârșitul rândului.

1LR.2.1.4. Determină părțile de vorbire, felul lor și categoriile lor gramaticale; cunoaște formele verbelor la modurile personale; recunoaște părțile cuvântului privind derivarea (prefixul, rădăcina cuvântului, sufixul) în exemple mai simple, știe să aplice regulile de scriere corectă a cuvintelor în anumite forme gramaticale (scrierea cu un, doi sau trei „i”, despărțirea prin liniuță de unire a pronumelui de verb, etc.).

1LR.2.1.5. Identifică părțile de propoziție, știe să analizeze propoziții simple și dezvoltate, cu atribute și complemente; face diferență între propozițiile simple și dezvoltate; scrie propoziții complete cu ordinea schimbată a cuvintelor, schimbă felul propoziției; termină propoziția începută.

1LR.2.1.6. Cunoaște semnificațiile cuvintelor și frazeologismelor care apar în texte literare și mass-media menite copiilor și le utilizează corect.

2. Domeniul LITERATURA

1LR.2.2.1. Localizează operele literare din programa școlară obligatorie în contextele literare de bază (românești / sârbești / universale, vechi / noi, populare / culte, lirice / epice / dramatice).

1LR.2.2.2. În interpretarea operei literare din Programa școlară obligatorie observă și enumeră caracteristicile genului literar liric, epic și dramatic și face diferența dintre speciile literare cărora aparțin aceste opere (poezie, poveste, fabulă, basm, text dramatic); diferențiază poezia lirică și epică, recunoaște ghicitoarea, numărătoarea, proverbul, zicătoarea și înțelege semnificația acestora.

1LR.2.2.3. Recunoaște rima, versul și strofa în poezia lirică; face diferență între narațiune, descriere și dialog.

1LR.2.2.4. Determină ordinea evenimentelor într-un text literar-artistic; determină trăsăturile fizice, morale, sentimentele și relațiile între personaje; face diferență între bine și rău; înțelege folosirea figurativă a limbii într-un text literar-artistic.

1LR.2.2.5. Aplică strategiile de citire adaptate genurilor tipice; îi place să viziteze biblioteci și alege singur opere literare din literatura pentru copii; știe să alcătuiască un jurnal referitor la cărțile citite.

3. Domeniul CULTURA EXPRIMĂRII

1LR.2.3.1. Știe să formuleze o opinie personală și să o prezinte în public utilizând limba literară; citește expresiv și prezintă texte literar-artistice mai simple; povestește un text nonliterar mai lung simplu fără a-l rezuma sau rezumându-l; cu atenție și înțelegere ascultă un curs.

1LR.2.3.2. Compune texte mai complexe, oral sau în scris, folosind descrierea, narațiunea și prezentarea, în conformitate cu tema dată; compune un text coerent, oral sau în scris când interpretează o operă literară mai simplă.

1LR.2.3.3. Scrie propoziții clare; aplică normele ortografice în exemple mai complexe; știe să separe în scriere titlurile și subtitlurile; corectează textul, dacă este necesar; schimbă planul; schimbă conținutul sau încearcă o abordare complet nouă.

1LR.2.3.4. Citește texte lungi și mai simple (texte literar-artistice, științifice și științifico-populare din domeniul limbii și literaturii, texte din mass-media) în diferite scopuri (informare, învățare,

dezvoltare personală, trăire estetică, distracție...); aplică strategii mai ample de abordare a textului (de ex. caută informații, face legătura dintre text și cunoștințele anterioare, pune întrebări și prevede desfășurarea acțiunii în timpul citirii).

1LR.2.3.5. Înțelege un text literar sau nonliterar mai lung, dar simplu; găsește informații explicite și implicite, extrage ideile principale din text; urmărește dezvoltarea unei anumite idei din text; compară informațiile de bază din două sau mai multe texte.

1LR.2.3.6. Gândește critic asupra unui text literar sau nonliterar mai lung, dar simplu (de ex. dacă textul este plastic, dacă este similar altor texte, dacă este motivat comportamentul personajului principal, dacă propozițiile și aliniatele se prezintă logic într-un text nonliterar) și argumentează aceasta.

Următoarele afirmații descriu ce știe și realizează elevul la **nivelul avansat** în fiecare domeniu.

1. Domeniul LIMBA

1LR.3.1.1. Înțelege funcțiile comunicative de bază ale limbii și cunoaște caracteristicile lor;

1LR.3.1.2. Diferențiază graiurile locale; cunoaște elementele constitutive ale sistemului fonetic, lexical și gramatical al limbii române;

1LR.3.1.3. Cunoaște noțiunile de fonetică a limbii române; diferențiază felurile sunetelor și unitățile fonetice ale limbii române literare (vocale, consoane,) știe regulile de bază ale normelor ortografice și ortoepice cu privire la fonetica limbii române și alternanțele fonetice;

1LR.3.1.4. Știe să analizeze părțile de vorbire și categoriile gramaticale ale acestora; știe să determine formele verbelor la modurile personale; aplică regulile de bază ale ortografiei și ortoepiei cu privire la morfologia limbii române.

1LR.3.1.5. Știe să analizeze diferite modele de enunțuri după exemple tipic școlare; cunoaște felurile raportului dintre propoziții și părțile de propoziție; cunoaște regulile de bază ale topicii părților de propoziție.

1LR.3.1.6. Înțelege semnificația cuvintelor și frazeologismelor care apar în texte literare și texte științifico-populare (menite copiilor) și le folosește corect; stabilește semnificația cuvintelor și expresiilor necunoscute în baza compoziției lor și/sau contextului în care sunt utilizate; analizează critic limba (cuvintele, propozițiile, textul) .

2. Domeniul LITERATURA

1LR.3.2.1. Citește critic opere literare de complexitate medie din Programa școlară obligatorie și facultativă și compară operele literare după gen / specie, temă, motive.

1LR.3.2.2. Diferențiază și în baza fragmentelor analizează speciile literare; observă elementele operei literare care inițial aparțin domeniului științific sau artistic (de ex. pictura, muzica, teatrul, filmul) și analizează rolul lor.

1LR.3.2.3. Interpretează independent caracteristicile lingvistice, estetice și structurale cheie ale unei opere literare din programa școlară obligatorie și facultativă; separă, numește și interpretează elementele de bază ale compoziției operei literare (de ex. rolul refrenului); găsește, numește figurile de stil.

1LR.3.2.4. Analizează o problemă, o idee sau un mesaj dintr-un text literar de complexitate medie care este în afara programei școlare obligatorii (din literatura pentru copii) și știe să argumenteze atitudinile sale în baza textului inițial și /sau în baza bibliografiei suplimentare recomandate; observă legătura dintre conținut, formă și limba operei literare, analizează basmul, teatrul pentru copii, teatrul de păpuși.

1LR.3.2.5. Individual alege bibliografia suplimentară (secundară) din bibliotecă; aplică strategiile de bază de citire care sunt în conformitate cu sarcina dată; știe să recomande o operă literară din afara

Programei școlare, precum și să explice din ce cauză îi place această operă (de ex. să evidențieze personajele interesante dintr-o poveste, lumea imaginară din roman, imagini poetice neobișnuite sau jocul de cuvinte în poezie, situațiile comice într-un text dramatic, etc.); exprimă dragostea și respectul pentru literatură și valorile culturii naționale și culturii altor popoare.

3. Domeniul CULTURA EXPRIMĂRII

1LR.3.3.1. În situații oficiale, vorbește despre teme mai simple din domeniul limbii, literaturii și culturii utilizând corect resursele expresive ale limbii române; citește expresiv și rostește texte literar-artistice de complexitate medie; povestește un text nonliterar de complexitate medie fără/cu rezumare; face o prezentare; ascultă critic prezentări din domeniul limbii, literaturii și culturii (adaptate vârstei elevilor).

1LR.3.3.2. Alcătuieste un text mai simplu cu expunere de argumente în formă orală sau scrisă; compune oral sau în scris un text complet cu privire la interpretarea operei literare, prin expunerea corectă a informațiilor de bază și suplimentare și utilizând exemple; scrie compuneri în care prezintă experiențe, personaje sau evenimente reale sau imaginare.

1LR.3.3.3. Aplică consecvent normele ortografice (din fiecare domeniu prevăzut de Programa școlară obligatorie); compune un text în care tema, compoziția, conținutul și stilul corespund sarcinii, scopului și publicului cititor căruia îi este menit textul.

1LR.3.3.4. Citește texte de complexitate medie (texte literar-artistice, texte de specialitate și științifico-populare din domeniul limbii și literaturii, texte din mass-media) în diferite scopuri (informare, învățare, dezvoltare personală, trăire estetică, divertisment...); aplică strategiile de citire în conformitate cu genul operei, iar în timpul citirii își corectează concluziile proprii referitoare la semnificația textului.

1LR.3.3.5. Înțelege textul literar și nonliterar de complexitate medie adecvat vârstei; găsește informații explicite și implicite, extrage ideile principale din text; urmărește dezvoltarea unei anumite idei în text; compară informațiile și ideile din două sau mai multe texte.

1LR.3.3.6. Analizează critic un text literar și nonliterar de complexitate medie (de ex. face diferența dintre un fapt obiectiv și interpretarea autorului); îmbogățește constant propriul vocabular.

Următoarele afirmații descriu ce știe și realizează elevul la **nivelul de bază**

1. Domeniul LIMBA

Exercițiul 1

1LR.1.1.1. Înțelege ce este limba; respectă limba sa și alte limbi (indiferent de răspândirea și importanța lor).

1.LR.1.1.1.	Nivelul de bază
<p>Încercuiți litera din fața răspunsului corect.</p> <p>a) Limba maternă este prima limbă pe care copilul o învață.</p> <p>b) Limba maternă este limba care se vorbește într-o țară.</p> <p>c) Limba maternă este limba care se învață la școală.</p>	
Soluția :	
a) Limba maternă este prima limbă pe care copilul o învață.	

Exercițiul 2

1LR.1.1.2. Diferențiază limba literară de limba populară; știe care este forma limbii literare pe care trebuie să o utilizeze.

1.LR.1.1.2.	Nivelul de bază
<p>Cuvintele scrise vertical sunt cuvinte care aparțin graiurilor bănățene. În dreptul lor scrie varianta literară care corespunde cuvintelor date : porumb, soldat, croitor, pâine, stradă.</p> <p>1. pită _____</p> <p>2. socac _____</p> <p>3. cătană _____</p> <p>4. șnaider _____</p> <p>5. cucuruz _____</p>	
<p>Soluția:</p>	
<p>1. pâine, 2. stradă, 3. soldat, 4. croitor, 5. porumb.</p>	

Exercițiul 3

1LR.1.1.3. Cunoaște literele alfabetului limbii române; diferențiază vocalele și consoanele; diferențiază pronunțarea corectă de cea incorectă a sunetului; pronunță și scrie corect cuvintele care conțin grupurile de literele **ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi**, aplică regulile limbii literare în legătură cu alternanțele vocalice.

1.LR.1.1.3.	Nivelul de bază
<p>În textul de mai jos, subliniați cuvintele care conțin grupul de litere: ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi.</p> <p>Bunica Anghelina ne invită să luăm cina astă-seară chiar la Gina. A făcut un ceai din China. Și în timp ce bem ceai, ne punem și gem, iar pisicii îi dăm un ghem. Pe tata îl chem și înghit și un covrig ca să nu îngheț de frig.</p>	
Soluția:	
Anghelina, cina, Gina, China, gem, ghem, chem, înghit, îngheț.	

Exercițiul 4

1LR.1.1.4. Diferențiază părțile de vorbire în propoziții simple; diferențiază categoriile gramaticale de bază (genul, numărul, timpul verbului).

1.LR.1.1.4.	Nivelul de bază
<p>Scie adjectivele potrivite lângă substantivele date: frumoasă, mare, vorbăreț.</p> <p>a) elev</p> <p>b) poveste</p> <p>c) casă</p>	
<p>Soluția:</p>	
<p>a) vorbăreț, b) frumoasă, c) mare.</p>	

Exercițiul 5

1LR.1.1.5. Identifică unitățile sintactice (cuvânt, propoziție, text), denumește felurile propozițiilor după scopul comunicării.

1.LR.1.1.5.	Nivelul de bază
<p>Se dă propoziția :</p> <p>Azi nu este joi.</p> <p>La această propoziție pe care o veți transcrie pe liniile date, puneți semnul de punctuație potrivit, astfel ca să primiți o propoziție:</p> <p>a) exclamativă _____</p> <p>b) interogativă _____</p>	
<p>Soluția:</p>	
<p>a) Azi nu este joi !</p> <p>b) Azi nu este joi ?</p>	

Exercițiul 6

1LR.1.1.6. Știe semnificația cuvintelor, expresiilor și frazeologismelor din textele literare și comunicarea cotidiană și le utilizează corect; cunoaște fenomenele de bază lexicale (cuvintele cu un sens și mai multe sensuri) și relațiile lexicale (sinonimia, omonimia și antonimia).

1.LR.1.1.6.	Nivelul de bază
<p>Subliniați perechea de cuvinte care au același înțeles:</p> <p>urât – frumos,</p> <p>timp – vreme,</p> <p>băiat – fată,</p>	
Soluția :	
timp –vreme	

Următoarele enunțuri descriu ce știe și realizează elevul **la nivelul mediu**

1. Domeniul LIMBA

Exercițiul 7

1LR.2.1.1. Folosește corect limba literară în comunicare, știe locul limbii române în familia limbilor romanice.

1.LR.2.1.1.	Nivelul mediu
<p>Încercuiți răspunsul corect</p> <p>Limba română face parte din:</p> <ul style="list-style-type: none">a) grupul limbilor romanice.b) grupul limbilor slave.c) grupul limbilor europene.	
Soluția:	
a) grupul limbilor romanice	

Exercițiul 8

1LR.2.1.2. Înțelege importanța limbii literare pentru cultura și istoria poporului român.

1.LR.2.1.2.	Nivelul mediu
<p>Înlocuiți cuvintele de mai jos cu forma lor literară</p> <p>a) Ștrinfî</p> <p>b) Crumpi</p> <p>c) Pricoliță</p>	
Soluția:	
<p>a) ciorapi</p> <p>b) cartofi</p> <p>c) remorcă</p>	

Exercițiul 9

1LR.2.1.3. Știe să determine locul accentului în cuvânt; are cunoștințe de bază în legătură cu despărțirea cuvintelor în silabe și le aplică la despărțirea cuvintelor la sfârșitul rândului.

1.LR.2.1.3.	Nivelul mediu
<p>Două dintre cuvintele de mai jos sunt despărțite în silabe în mod corect. Subliniați-le:</p> <p>Pri-mă-va-ră, tab-lă, sub-sta-ntiv, șai-spre-ze-ce.</p>	
Soluția:	
Pri-mă-va-ră, șai-spre-ze-ce.	

Exercițiul 10

1LR.2.1.4. Determină părțile de vorbire, felul lor și categoriile lor gramaticale; cunoaște formele verbelor la modurile personale; recunoaște părțile cuvântului privind derivarea (prefixul, rădăcina cuvântului, sufixul) în exemple mai simple, știe să aplice regulile de scriere corectă a cuvintelor în anumite forme gramaticale (scrierea cu un, doi sau trei "i", despărțirea prin liniuță de unire a pronumelui de verb, etc.).

1.LR.2.1.4.	Nivelul mediu
<p>Completează cu forma potrivită (sa/s-a, sau/s-au)!</p> <p>a) Mireladus în parc.</p> <p>b)împărțit premiile.</p> <p>c) Pe fetițao cheamă Ana.</p> <p>d) Părințiicopiii merg des la cinematograful.</p>	
Soluția:	
a) S-a, b) S-au, c) sa, d) sau.	

Exercițiul 11

1.LR.2.1.4.	Nivelul mediu
<p>Subliniază cuvintele care arată locul, timpul și modul.</p> <p>a) Elevii sunt în clasă.</p> <p>b) Ieri a fost cald.</p> <p>c) Prietena mea cântă frumos.</p>	
Soluția:	
a) clasă, b) Ieri, c) frumos.	

Exercițiul 12

1LR.2.1.5. Identifică părțile de propoziție, știe să analizeze propoziții simple și dezvoltate, cu atribute și complemente; face diferență între propozițiile simple și dezvoltate; scrie propoziții complete cu ordinea schimbată a cuvintelor, schimbă felul de propoziție; termină propoziția începută.

1.LR.2.1.5.	Nivelul mediu								
<p>Transformați următoarele propoziții simple în propoziții dezvoltate:</p> <table border="1" data-bbox="271 789 1409 1087"><thead><tr><th data-bbox="271 789 841 863">Propoziții simple</th><th data-bbox="841 789 1409 863">Propoziții dezvoltate</th></tr></thead><tbody><tr><td data-bbox="271 863 841 936">Elevul citește.</td><td data-bbox="841 863 1409 936"></td></tr><tr><td data-bbox="271 936 841 1010">Păsările pleacă.</td><td data-bbox="841 936 1409 1010"></td></tr><tr><td data-bbox="271 1010 841 1087">Corina cântă.</td><td data-bbox="841 1010 1409 1087"></td></tr></tbody></table>		Propoziții simple	Propoziții dezvoltate	Elevul citește.		Păsările pleacă.		Corina cântă.	
Propoziții simple	Propoziții dezvoltate								
Elevul citește.									
Păsările pleacă.									
Corina cântă.									
<p>Soluția:</p>									
<p>Răspunsuri posibile:</p> <p>Elevul citește frumos.</p> <p>Păsările pleacă în țările calde.</p> <p>Corina cântă frumos la vioară.</p>									

Exercițiul 13

1.LR.2.1.5.	Nivelul mediu
<p>Completați următoarele propoziții cu cuvinte care arată locul, timpul, o însușire.</p> <p>a) Copiii se joacă</p> <p>b) Vom pleca în excursie.....</p> <p>c) Maria desenează.....</p>	
Soluția:	
a) în parc, b) săptămâna viitoare. c) frumos	

Exercițiul 14

1LR.2.1.6. Cunoaște semnificațiile cuvintelor și frazeologismelor care apar în texte literare și mass-media menite copiilor și le utilizează corect.

1.LR.2.1.6.	Nivelul mediu
<p>Explicați înțelesul expresiei „Mă folosesc de timp!” din textul Camaradul meu Coretti.</p> <p style="text-align: right;">(de Emondo de Amicis)</p> <p>- Ce să fac? Îmi zise el. Mă folosesc de timp.</p>	
<p>Soluția:</p>	
<p>Folosește orice ocazie ca să învețe.</p>	

Următoarele afirmații descriu ce știe și realizează elevul la **nivelul avansat**

1. Domeniul LIMBA

Exercițiul 15

1LR.3.1.1. Înțelege funcțiile comunicative de bază ale limbii și cunoaște caracteristicile lor;

1.LR.3.1.1.	Nivelul avansat
<p>Citiți textul, apoi răspundeți la întrebarea dată încercuind litera din fața răspunsului corect.</p> <p style="text-align: center;">Jocurile Olimpice de vară</p> <p>Jocurile Olimpice de vară reprezintă un eveniment sportiv care se desfășoară odată la patru ani, și sunt organizate de Comitetul Internațional Olimpic (CIO). Primele Jocuri Olimpice moderne s-au desfășurat la Atena în 1896. Începând cu anul 1904, medaliile sunt acordate pentru fiecare eveniment sportiv cu aur pentru locul întâi, argint pentru locul doi și bronz pentru locul trei.</p> <p>Regulile de calificare pentru fiecare sport olimpic sunt stabilite de Federația Internațională care guvernează fiecare sport internațional din competiție.</p> <p>Ce exprimă textul de mai sus ?</p> <ul style="list-style-type: none">a) transmite informațiib) un mesaj literarc) exprimă sentimente	
Soluția:	
a) transmite informații	

Exercițiul 16

1LR.3.1.2. Diferențiază graiurile locale; cunoaște elementele constitutive ale sistemului fonetic, lexical și gramatical al limbii române;

1.LR.3.1.2.	Nivelul avansat
<p>Scrieți sinonime pentru următoarele cuvinte.</p> <p>a) neauă - _____</p> <p>b) vânat - _____</p> <p>c) dascăl - _____</p>	
Soluția:	
a) zăpadă, b) albastru, c) învățător.	

Exercițiul 17

1LR.3.1.3. Cunoaște noțiunile de fonetică a limbii române; diferențiază felurile de sunete și unitățile fonetice ale limbii române literare (vocale, consoane,) știe regulile de bază ale normelor ortografice și ortoepice cu privire la fonetica limbii române și alternanțele fonetice;

1.LR.3.1.3.	Nivelul avansat
<p>În versurile de mai jos, subliniați cu o linie vocalele și cu două linii consoanele.</p> <p style="text-align: center;">Vișinul leneș</p> <p style="text-align: center;">Am un vișin în livadă, Poate orcine să-l vadă. E rotat, cu ramuri lungi, De-abia poți să-l ajungi.</p> <p style="text-align: center;">(Vișinul leneș <i>de Ana Blandiana</i>)</p>	
Soluția:	
vocalele –i,i,u,e,e,A,u,i,i,i,i,a,ă,o,a,e,o,i,e,ă,a,ă,E,,o,a,u,a,u,i,u,i,e,a,i,a,o,i,ă,a,u,i consoanele=V,ș,n,l,l,n,ș,m,n,v,ș,n,n,l,v,d,P,t,r,c,n,s,l,v,d,r,t,t,c,r,m,r,l,n,g,D,b,p,ț,s,l,j,n,g	

Exercițiul 18

1LR.3.1.3. Cunoaște noțiunile de fonetică a limbii române; diferențiază felurile de sunete și unitățile fonetice ale limbii române literare (vocale, consoane,) știe regulile de bază ale normelor ortografice și ortoepice cu privire la fonetica limbii române și alternanțele fonetice;

1.LR.3.1.3.	Nivelul avansat
<p>Încercuiți litera din fața cuvintelor care sunt scrise corect:</p> <p>a) căne b) a hotări c) cânpie d) chiamă e) vitor f) alee</p>	
Soluția:	
b), f).	

Exercițiul 19

1LR.3.1.4. Știe să analizeze părțile de vorbire și categoriile gramaticale ale acestora; știe să determine formele verbelor la modurile personale; aplică regulile de bază ale ortografiei și ortoepiei cu privire la morfologia limbii române

1.LR.3.1.4.	Nivelul avansat
<p>Subliniați formele cuvintelor scrise corect din propozițiile date.</p> <p>1) E un băiat bine crescut / bine-crescut / binecrescut.</p> <p>2) Oaspeții sunt bine-veniți / bineveniți / bine veniți la casa noastră.</p>	
Soluția:	
<p>1) E un băiat bine crescut / bine-crescut / binecrescut</p> <p>2) Oaspeții sunt bine-veniți / bineveniți / bine veniți la casa noastră.</p>	

Exercițiul 20

1LR.3.1.4. Știe să analizeze părțile de vorbire și categoriile gramaticale ale acestora; știe să determine formele verbelor la modurile personale; aplică regulile de bază ale ortografiei și ortoepiei cu privire la morfologia limbii române

1.LR.3.1.4.		Nivelul avansat
<p>Completați spațiile libere din tabel alegând substantive potrivite pentru adjectivele date:</p>		
substantive	adjective	
	senină	
	primăvăratice	
	călduțe	
<p>Soluția:</p>		
substantive	adjective	
dimineață	senină	
vânt	primăvăratice	
razele	călduțe	

Exercițiul 21

1.LR.3.1.4.

Nivelul
avansat

Analizați verbele: **umblau**, **coboară**, **aș vrea** conform rubricilor din tabelul următor.

verbul	timpul	persoana	numărul	rolul în propoziție
umblau				
coboară				
aș vrea				

Soluția:

verbul	timpul	persoana	numărul	rolul în propoziție
umblau	trecut	III	plural	predicat
coboară	prezent	III	singular	predicat
aș vrea	viitor	I	singular	predicat

Exercițiul 22

1LR.3.1.5. Știe să analizeze diferite modele de enunțuri după exemple tipic școlare; cunoaște felurile raportului dintre propoziții și părțile de propoziție; cunoaște regulile de bază ale topicii părților de propoziție.

1.LR.3.1.5.	Nivelul avansat
<p>Subliniați predicatele și stabiliți câte propoziții sunt în textul următor:</p> <p>Era frig cumplit; Ninge și se făcea noapte... Pe frigul și pe întunericul acesta, mergea o fetiță săracă, desculță și cu capul gol...</p> <p style="text-align: right;">(Hans Christian Andersen, <i>Fetița cu chibriturile</i>)</p> <p>În text sunt.....propoziții.</p>	
<p>Soluția:</p> <p><u>Era frig</u> cumplit; <u>ningea și se făcea</u> noapte... Pe frigul și pe întunericul acesta, <u>mergea</u> o fetiță săracă, desculță și cu capul gol...</p> <p>În text sunt <u>patru</u> propoziții.</p>	

Exercițiul 23

1LR.3.1.6. Înțelege semnificația cuvintelor și frazeologismelor care apar în texte literare și texte științifico-populare (menite copiilor) și le folosește corect; stabilește semnificația cuvintelor și expresiilor necunoscute în baza compoziției lor și/sau contextului în care sunt utilizate; analizează critic limba (cuvintele, propozițiile, textul) .

1.LR.3.1.6.	Nivelul avansat
<p>Citiți textul de mai jos și subliniați cu albastru subiectele și cu roșu predicatele.</p> <p>După ce ne-am așezat noi, cum a plecat bunicul, a doua zi ne-am dus la școală; și, văzând profesorul că purtăm plete, a poruncit unuia dintre școlari să ne tundă. Când am auzit noi una ca asta, am început a plânge cu zece rânduri de lacrimi și a ne ruga de toți Dumnezeii să nu ne sluțească.</p> <p style="text-align: right;">(Ion Creangă, <i>Amintiri din copilărie</i>)</p>	
<p>Soluția:</p> <p>După ce ne-<u>am așezat noi</u>, cum <u>a plecat bunicul</u>, a doua zi ne-<u>am dus</u> la școală; și, văzând <u>profesorul</u> că <u>purtăm</u> plete, <u>a poruncit</u> unuia dintre școlari <u>să ne tundă</u>. Când <u>am auzit noi</u> una ca asta, <u>am început</u> a plânge cu zece rânduri de lacrimi și a ne ruga de toți Dumnezeii <u>să nu ne sluțească</u>.</p>	

Următoarele afirmații descriu ce știe și realizează elevul la **nivelul de bază**

1. Domeniul LITERATURA

Exercițiul 23

1LR.1.2.1. Cunoaște operele literare prevăzute de Programa școlară obligatorie; menționează autorul și titlul operei; știe să reproducă conținutul de bază al operei, să evidențieze tema principală și motivul de bază al operei și știe numele personajelor principale.

1.LR.1.2.1.	Nivelul de bază
<p>Citiți versurile de mai jos, apoi răspundeți cerinței date.</p> <p>Cântecul ce-ades ți-l cânt Când te-adorm în fapt de seară, Puiule, e-un cântec sfânt, Vechi și simplu de la țară.</p> <p>Mama mi-l cânta și ea, Și la viersul ei cel dulce, Puiul ei se potolea Și-o lasă frumos să-l culce.</p> <p>Scrie:</p> <p>a) numele autorul.....</p> <p>b) titlul poezie</p>	
<p>Soluția:</p>	
<p>a) Autorul este Ștefan Octavian Iosif. b) Titlul poeziei este „Cântec sfânt“.</p>	

Exercițiul 24

1.LR.1.2.1.	Nivelul de bază
<p>Citiți cu atenție textul de mai jos.</p> <p>„Să-ți spun drept, cât era Ionel mititel, mai mergeam; acu de când s-a făcut băiat mare, trebuie să-i fac educația. Și, nu știți dv. bărbații, cât timp ia unei femei educația unui copil, mai ales când mama nu vrea să-l lase fără educație! “</p> <p>Pe baza fragmentului propus recunoașteți:</p> <p>a) personajul care vorbește _____</p> <p>b) opera și autorul _____</p>	
<p>Soluția :</p>	
<p>a) doamna Maria Popescu b) <i>Vizită</i>, I. L. Caragiale</p>	

Exercițiul 24

1LR.1.2.2. Diferențiază formele de bază ale creației literare: literatura populară de cea cultă; diferențiază operele literare în proză de cele în versuri; face diferența dintre operele lirice, epice și dramatice; face diferență între autorul operei literar-artistice și narator.

1.LR.1.2.2.	Nivelul de bază		
<p>Pe baza caracteristicilor date, scrieți cuvântul DA într- una din căsuțele corespunzătoare fiecărui gen literar:</p>			
	Genul epic	Genul liric	Genul dramatic
1.opera literară în care mesajul este transmis in mod indirect, prin intermediul personajelor, naratorului și a acțiunii			
2.opera literară în care autorul își exprimă gândurile și sentimentele			
3. opera literară scrisă cu scopul de a fi interpretată pe roluri			
<p>Soluția :</p>			
<p>1) genul epic 2) genul liric 3) genul dramatic</p>			

Exercițiul 25

1LR.1.2.3. Observă elementele de bază ale structurii operei literar-artistice: tema, motivul, acțiunea, timpul și locul acțiunii; narațiunea la persoana întâi și la persoana a treia; descrierea, monologul și dialogul; observă rima.

1.LR.1.2.3.	Nivelul de bază
<p>Citiți cu atenție fragmentul din textul de mai jos și observați elementele de bază ale structurii operei literar-artistice.</p> <p>Doru: - Vreau să-l bat pe Nelu!</p> <p>Relu: - Pe care Nelu?</p> <p>Doru: - Ăla de lângă brutărie....Vreau să-l bat și de aceea mă pregătesc în fiecare zi.</p> <p>Relu: - De ce vrei să-l bați?</p> <p>Doru: - Știe el de ce !...A scris pe gard cu creta : Doru nu știe la geografie... o să mă țină el minte.....</p> <p style="text-align: right;">(Dušan Radović, <i>De ce face el gimnastică...</i>)</p> <p>Încercuiți litera din fața răspunsului corect.</p> <p>a) monolog b) dialog</p>	
Soluția :	
b) dialog	

Exercițiul 26

1LR.1.2.4. Cunoaște ideea și mesajul dintr-un text literar scurt și simplu prevăzut de Programa școlară obligatorie

1.LR.1.2.4.	Nivelul de bază
<p>Citiți cu atenție textul de mai jos și extrageți ideea principală care este un proverb cunoscut.</p> <p>Doi prieteni treceau printr-o pădure. Deodată s-au trezit în cale cu un urs.</p> <p>Unul dintre ei s-a urcat repede într-un copac. Celălalt, văzând că a rămas singur, s-a trântit la pământ și s-a prefăcut că e mort. Ursul l-a mirosit pe la urechi și, văzând că nu suflă, l-a lăsat în pace.</p> <p>După ce a plecat ursul, călătorul din copac l-a întrebat pe celălalt:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ursul ce ți-a zis la ureche, frate? sau nu vrei a spune.- Mi-a spus să nu mai călătoresc altă dată cu prieteni care mă părăsesc la nevoie. <p>Ideea principală este: _____</p>	
<p>Soluția:</p> <p><i>Prietenul la nevoie se cunoaște.</i></p>	

Exercițiul 27

1LR.1.2.5. Citește cu regularitate operele literare prevăzute în Programa școlară obligatorie; își exprimă atitudinea față de opera literară.

1.LR.1.2.5.	Nivelul de bază
<p>Lângă numele scriitorului scrieți titlul operei literare care-i aparține:</p> <p><i>La cireșe, Revedere, Vizită.</i></p> <p>a) I. L. Caragiale _____ b) Mihai Eminescu _____ c) Ion Creangă _____</p>	
<p>Soluția :</p>	
<p>a) <i>Vizită,</i> b) <i>Revedere,</i> c) <i>La cireșe.</i></p>	

Următoarele enunțuri descriu ce știe și realizează elevul la **nivelul mediu**

2. Domeniul LITERATURA

Exercițiul 28

1LR.2.2.1. Localizează operele literare din programa școlară obligatorie în contextele literare de bază (românești / sârbești / universale, vechi / noi, populare / culte, lirice / epice / dramatice).

1.LR.2.2.1.	Nivelul mediu
<p>Citiți versurile de mai jos și răspundeți la următoarele cerințe:</p> <p>Negru, mic, muiat în tuș E cățelul meu, Lăbuș. Isteț foc, tovarăș bun. Voi nu credeți ce vă spun?</p> <p>Ba chiar și să latre știe – ieri mi-o dovedise mie: a răcnit la rândunici, la motani și la bunici.</p> <p>(din volumul <i>Alfabetul copilăriei</i>, de Ana Niculina Ursulescu)</p> <p>1) Cui se adresează autoarea? 2) Cine este prietenul copilului? 3) Ce știe să facă Lăbuș?</p>	
<p>Soluția :</p>	
<p>1) Autoarea se adresează copiilor. 2) Prietenul copilului este cățelușul Lăbuș. 3) Cățelușul Lăbuș știe să latre.</p>	

Exercițiul 29

1LR.2.2.2. În interpretarea operei literare din Programa școlară obligatorie observă și enumeră caracteristicile genului literar liric, epic și dramatic și face diferența dintre speciile literare cărora aparțin aceste operă (poezie, poveste, fabulă, basm, text dramatic); diferențiază poezia lirică și epică, recunoaște ghicitoarea, numărătoarea, proverbul, zicătoarea și înțelege semnificația acestora.

1.LR.2.2.2.	Nivelul mediu
<p>Citiți versurile de mai jos și încercuiți litera din fața răspunsului corect:</p> <p>Covor verde pe perete Are cretă și burete.</p> <p>Versurile de mai sus alcătuiesc:</p> <ul style="list-style-type: none">a) un proverbb) o ghicitoarec) o zicătoare	
Soluția :	
b) ghicitoare	

Exercițiul 30

1.LR.2.2.2.	Nivelul mediu
<p>Creația literară în versuri sau în proză în care animalele domestice sau sălbatice participă în locul personajelor umane la desfășurarea acțiunii se numește:</p> <ul style="list-style-type: none">a) baladăb) legendăc) fabulă.	
Soluția :	
c). fabulă	

Exercițiul 31

1LR.2.2.3. Recunoaște rima, versul, și strofa în poezia lirică; face diferența între narațiune, descriere și dialog.

1.LR.2.2.3.	Nivelul mediu
<p>Citește următoarele versuri.</p> <p>Uite că d-acum nu-mi pasă că te-ai bosumflat ! Ei lasă nu ține școala un an! Dar tu știi că am ghiozdan.</p> <p>Precizați tipul de rimă încercuind litera din fața răspunsului corect:</p> <p>a) rimă împerecheată, b) rimă încrucișată, c) rimă îmbrățișată.</p>	
Soluția :	
a) rimă împerecheată	

Exercițiul 32

1LR.2.2.4. Determină ordinea evenimentelor într-un text literar-artistic; determină trăsăturile fizice, morale, sentimentele și relațiile între personaje; face diferența între bine și rău; înțelege folosirea figurativă a limbii într-un text literar artistic.

1.LR.2.2.4.	Nivelul mediu
<p>Încercuiți litera din fața răspunsului corect.</p> <p>Prin noțiunea de portret se subînțelege:</p> <ul style="list-style-type: none">a) descrierea trăsăturilor fizice și morale ale unui personaj.b) redarea împrejurărilor în care se desfășoară acțiunea.c) procedeul prin care scriitorul reproduce discuția personajelor.	
Soluția :	
a) descrierea trăsăturilor fizice și morale ale unui personaj.	

Exercițiul 33

1LR.2.2.5. Aplică strategiile de citire adaptate genurilor tipice; îi place să viziteze biblioteci și alege singur opere literare din literatura pentru copii; știe să alcătuiască un jurnal referitor la cărțile citite.

1.LR.2.2.5.	Nivelul mediu
<p style="text-align: center;">Citiți fragmentul de mai jos și completați cerințele date.</p> <p>Erau odată un moșneag și-o babă; și moșneagul avea o fată, și baba iar o fată. Fata babei era slută, leneșă, țâfnoasă și rea la inimă; dar, pentru că era fata mamei, se alinta cum s-alinta cioara-n laț, lasând tot greul pe fata moșneagului.</p> <p>Fata moșneagului însă era frumoasă, harnică, ascultătoare și bună la inimă. Dumnezeu o împodobise cu toate darurile cele bune și frumoase. Dar această fată bună era horopsită și de sora cea de scoarță, și de mama cea vitregă; noroc de la Dumnezeu că era o fată robace și răbdătoare; căci altfel ar fi fost vai ș-amar de pielea ei.</p> <p style="text-align: right;">(fragment....Povestea <i>Fata moșului cea cuminte</i>)</p> <p>1) Povestea Fata moșului _____ este scrisă de autorul _____</p> <p>2) Fata babei era slută, _____, _____, _____.</p> <p>3) Fata moșului era bună la inimă, _____, _____, _____.</p>	
Soluția :	
<p>1) Povestea Fata moșului cea cuminte este scrisă de autorul <u>Petre Ispirescu</u>.</p> <p>2) Fata babei era slută, <u>leneșă</u>, <u>țâfnoasă</u>, <u>rea la inimă</u>.</p> <p>3) Fata moșului era bună la inimă, <u>frumoasă</u>, <u>harnică</u>, <u>ascultătoare</u>.</p>	

Următoarele afirmații descriu ce știe și realizează elevul la **nivelul avansat**

2. Domeniul LITERATURA

Exercițiul 34

1LR.3.2.1. Citește critic opere literare de complexitate medie din Programa școlară obligatorie și facultativă și compară operele literare după gen / specie, temă, motive.

1.LR.3.2.1.	Nivelul avansat
<p>Citiți cu atenție textul de mai jos și observați ce se descrie în acest fragment.</p> <p>Furtuna, odată, m-a prins la căsuța din poiană. Parcă voiau să-și smulgă rădăcinile din pământ, așa se frământau plopii cenușii de la marginea poienii. Fagii bătrâni se cutremurau, se aplecau prelung și iar se îndreptau.</p> <p>(M. Sadoveanu, <i>Codrul</i>)</p> <p>Încercuiți litera din fața răspunsului corect:</p> <ul style="list-style-type: none">a) un fenomen al naturiib) un colț din naturăc) descrierea pădurii	
Soluția :	
a) un fenomen al naturii	

Exercițiul 35

1LR.3.2.2. Diferențiază și în baza fragmentelor analizează speciile literare; observă elementele operei literare care inițial aparțin domeniului științific sau artistic (de ex. pictura, muzica, teatrul, filmul) și analizează rolul lor .

1.LR.3.2.2.	Nivelul avansat
<p>Căruia gen literar aparține fragmentul dat. Încercuiește litera din fața răspunsului corect.</p> <p>„Să-ți spun drept, cât era Ionel mititel, mai mergeam; acu de când s-a făcut băiat mare, trebuie să-i fac educația. Și, nu știți dv.bărbații, cât timp ia unei femei educația unui copil, mai ales când mama nu vrea să-l lase fără educație! “</p> <p>(I.L.Carageale, <i>Vizită</i>)</p> <p>a) liric</p> <p>b) dramatic</p> <p>c) epic</p>	
Soluția :	
b) dramatic	

Exercițiul 36

1LR.3.2.3. Interpretează independent caracteristicile lingvistice, estetice și structurale cheie ale unei opere literare din programa școlară obligatorie și facultativă; separă, numește și interpretează elementele de bază ale compoziției operei literare (de ex. rolul refrenului); găsește, numește figurile de stil .

1.LR.3.2.3.	Nivelul avansat
<p>În versurile colindei „Astăzi s-a născut Hristos”</p> <p style="padding-left: 40px;">Astăzi s-a născut Hristos, Mesia chip luminos Laudați și cântați, Și vă bucurați!</p> <p style="padding-left: 40px;">Mititel, înfășețel , În scutec de bumbăcel, Laudați și cântați, Și vă bucurați!</p> <p>Avem ca figură de stil:</p> <ul style="list-style-type: none">a) comparațiab) refrenulc) epitetul	
Soluția :	
b) refrenul	

Exercițiul 37

1LR.3.2.4. Analizează o problemă, o idee sau un mesaj într-un text literar de complexitate medie care este în afara programei școlare obligatorii (din literatura pentru copii) și știe să argumenteze atitudinile sale în baza textului inițial și /sau în baza bibliografiei suplimentare recomandate; observă legătura dintre conținut, formă și limba operei literare, analizează basmul, teatrul pentru copii, teatrul de păpuși.

1.LR.3.2.4.	Nivelul avansat
<p>Citiți mesajul de mai jos și răspundeți la cerința dată.</p> <p>„Cred că fiecare dintre noi, cu atât mai mult copiii, avem nevoie de câte o poveste cu personaje fantastice care ne influențează creativitatea și ne îndeamnă la visare.”</p> <p>În baza basmelor citite, enumerați trei personaje care considerați că pot fi actori într-un teatru de păpuși?</p>	
Soluția :	
Răspunsul așteptat: Scufița Roșie, Albă ca Zăpada, Cenușăreasa.	

Exercițiul 38

1LR.3.2.5. Individual alege bibliografia suplimentară (secundară) din bibliotecă; aplică strategiile de bază de citire care sunt în conformitate cu sarcina dată; știe să recomande o operă literară din afara Programei școlare, precum și să explice din ce cauză îi place această operă (de ex. să evidențieze personajele interesante dintr-o poveste, lumea imaginară din roman, imagini poetice neobișnuite sau jocul de cuvinte în poezie, situațiile comice într-un text dramatic, etc.); exprimă dragostea și respectul pentru literatură și valorile culturii naționale și culturii altor popoare.

1.LR.3.2.5.	Nivelul avansat
<p style="text-align: center;">Citește fragmentul de mai jos apoi răspunde la cerințele date.</p> <p>Vesna: - Mai ales când știi că l-ai lăsat pe dulap...!Dar,după cum vezi, de pe dulap a sărit drept în ghiozdan.</p> <p>Darko: - Bate-ți joc cât vrei! Bine că l-am găsit! Îți pare rău că voi ajunge la timp la școală! -răutăcioaso! (Se învârte prin cameră și caută ceva.) – Unde a dispărut iar?</p> <p>–Vesna, unde- mi este chipiul? Parcă și-a vârât dracul coada. L-am avut în mână și acum iar nu-i!</p> <p>-Vesna, unde o fi dispărut? Pe masă nu-i! Nu-i nicăieri!</p> <p>Vesna: (zâmbește): - E acolo unde trebuie să fie: LA TINE PE CAP,ADORMITULE!</p> <p>1.Care sunt personajele din fragmentul citit?</p> <p>2.Care dintre cele două personaje îți place mai mult și de ce?</p>	
Soluția :	
<ol style="list-style-type: none">1. Vesna și Darko2. (Răspuunsul posibil) Vesna din cauză că este o fetiță ordonată.	

Următoarele afirmații descriu ce știe și realizează elevul la **nivelul de bază**

1. Domeniul CULTURA EXPRIMĂRII

Exercițiul 39

1LR.1.3.1. Are formată cultura comunicării (cultura proprie de exprimare, precum și de respectare a opiniei altor persoane); vorbește clar, în conformitate cu normele limbii literare; în mod clar și fluent citește cu voce tare și în sine textele literare și nonliterare; povestește un text nonliterar scurt și simplu fără a-l rezuma sau rezumându-l.

1.LR.1.3.1.	Nivelul de bază
<p>Transformă textul următor din vorbire directă în vorbire indirectă, la persoana a III-a, fără a folosi cuvintele personajelor.</p> <p>„- Cum te cheamă? O întreabă Glonț înduișat. - Crăița, răspunde iepurița. - Dar pe tine? - Glonț, răspunde Glonț. - M-ai scăpat de la moarte, Glonț, îi spune Crăița. - Suntem vecini, zice Glonț. Suntem de aceeași vârstă, suntem singuri amândoi. Să fim prieteni buni și să ne ajutăm întotdeauna unul pe altul.“</p> <p style="text-align: right;"><i>(Glonț-Iepurașul, Pere Castor)</i></p>	
<p>Soluția:</p>	
<p>Înduișat, Glonț o întreabă pe iepurița cum o cheamă. Ea i-a spus că numele ei este Crăița. La rândul ei a vrut să afle care este numele iepurașului. Acesta s-a prezentat spunându-i că numele lui este Glonț. Crăița a recunoscut că el a scăpat-o de la moarte. Glonț îi spuse că sunt vecini de aceeași vârstă și amândoi trăiesc singuri. Crăița i-a propus lui Glonț să devină prieteni buni și să se ajute întotdeauna unul pe altul.</p>	

Exercițiul 40

1LR.1.3.2. Compune un text cu o structură simplă, oral sau în scris folosind descrierea, narațiunea sau expunerea (ținând cont de publicul căruia se adresează); compune un text simplu, oral sau în scris despre receptarea operei literare și teme din viața cotidiană sau din lumea imaginației; compune o scrisoare și completează diferite documente și formulare cu care se întâlnește în viața cotidiană.

1.LR.1.3.2.	Nivelul de bază
<p>Citiți textul de mai jos și încercuiți litera din fața răspunsului corect.</p> <p style="text-align: center;">Domnule director al Școlii Generale „3 Octombrie” din Sân-Mihai,</p> <p>Subsemnatul Gheorghe S., elev în clasa a IV-a, Vă rog să-mi aprobați eliberarea unei adeverințe de elev.</p> <p>Adeverința îmi este necesară pentru înscrierea la clubul sportiv.</p> <p>Cu considerație, Gheorghe S. Sân-Mihai, 15 mai 2020</p> <p>Textul este o:</p> <p>a) scrisoare b) cerere.</p>	
Soluția:	
b) cerere	

Exercițiul 41

1LR.1.3.3. Utilizează resursele expresive ale limbii române pentru a compune o propoziție clară, corect gramaticală; aplică normele ortografice în exemple simple și știe să folosească *Îndrumătorul ortografic*; delimitează componentele unui text scris (titlul, alineatele) și-l organizează în unități care au sens (introducere, cuprins, încheiere).

1.LR.1.3.3.	Nivelul de bază
<p>Încercuți litera din fața propoziției scrise corect.</p> <ul style="list-style-type: none">a) Am fost cu Vlad la vârșeș.b) Mihai nu merge în excursie.c) Ângheșata mea a avut gust de ciocolată.	
Soluția :	
b) Mihai nu merge în excursie.	

Exercițiul 42

1LR.1.3.4. Citește texte scurte, mai simple (texte literar-artistice, texte științifice și științifico-populare din domeniul limbii și literaturii, texte din mass-media) în diferite scopuri (informare, învățare, dezvoltarea capacităților cognitive, experiență estetică, distracție...), le parafrizează; aplică strategiile de citire de bază (citire fugitivă, citire cu creionul în mână).

1.LR.1.3.4.	Nivelul de bază
<p>Citiți fragmentul de mai jos și răspundeți la cerința dată.</p> <p>- Iară ai venit, Ano! - constată, dându-și ochelarii mai jos, până pe vârful nasului, ca să poată vedea mai bine pe bunica, pe deasupra lor, doctorul satului.</p> <p>- Venit, că știi că e de șapte luni, Petre!</p> <p>- Nu mai e de șapte luni demult. A trecut și de patru ani, aproape că face cinci. E drept, abia la toamnă. Ani, nu luni, Ano! E mare înțelegi? Uite cum citește ea lu uica doctoru...</p> <p>Ia zi, Anișoară, ce scrie aici?</p> <p style="text-align: center;">(Ana Niculina Ursulescu, <i>Cu soarele-n creștet</i>)</p> <p>Cum comunică doctorul și bunica ?</p>	
Soluția :	
Cele două personaje, doctorul și bunica comunică prin cuvinte.	

Exercițiul 43

1LR.1.3.5. Înțelege un text literar sau nonliterar mai scurt și simplu; citește cu voce tare și în sine; găsește informații explicite și implicite, evidențiază ideile de bază în text.

1.LR.1.3.5.	Nivelul de bază
<p>Explicați mesajul (înțelesul) versurilor de mai jos:</p> <p>„ - N-ai nici tu, nici împăratul Bani să-mi cumpere băiatul! Pleacă-n sat, că-i mare satul, Pleacă, pleacă!” Și-a plecat.</p>	
<p>Soluția: Copilul mamei nu are preț!</p>	

Exercițiul 44

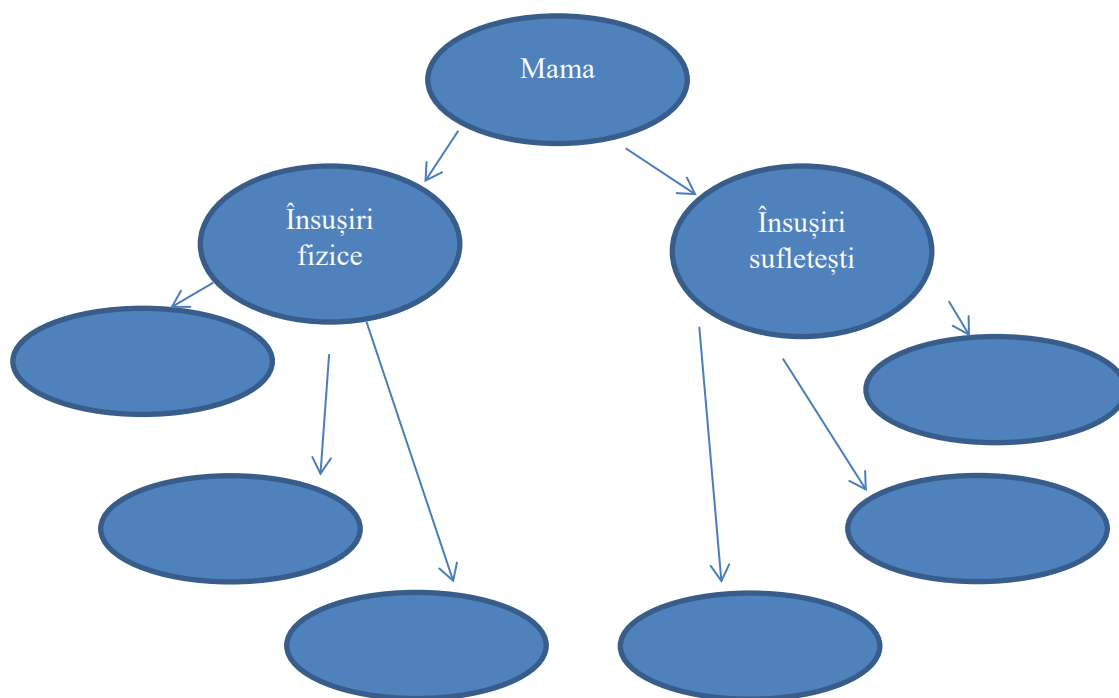
1LR.1.3.6. Face referire la un text literar și nonliterar, scurt și simplu (de ex. își exprimă opinia: dacă îi place textul, dacă îi este interesant / neobișnuit, dacă îi creează dificultăți când îl citește, caută cuvinte necunoscute.

1.LR.1.3.6.

Nivelul de bază

Stabiliți însușirile fizice și sufletești ale mamei, după felul cum sunt prezentate în textul „Mama”, de N.Labiș.

Folosiți metoda „ciorchinului ” ilustrată mai jos.

Soluția:

Însușiri fizice: albită, palidă, tânără,

Însușiri sufletești: blândă, bolnavă, iubitoare

Următoarele enunțuri descriu ce știe și realizează elevul **la nivelul mediu**

2. Domeniul CULTURA EXPRIMĂRII

Exercițiul 45

1LR.2.3.1. Știe să formuleze o opinie personală și să o prezinte în public utilizând limba literară; citește expresiv și prezintă texte literar-artistice mai simple; povestește un text nonliterar mai lung simplu fără a-l rezuma sau rezumându-l; cu atenție și înțelegere ascultă un curs.

1.LR.2.3.1.	Nivelul mediu
<p>Citiți cu atenție poezia.</p> <p style="text-align: center;">Greierul și furnica</p> <p style="text-align: center;">Petrecuse cu chitara toată vara. Însă, iată că-ntr-o zi, când vifornița porni, Greierele se trezi fără muscă, fără râmă, fără umbră de fărâmă. Ce să facă?...Hai să ceară la Furnică, pân' la vară, niscai boabe de secară. – Pe cuvânt de lighioană, voi plăti cinstit cucoană, cu dobânzi, cu tot ce vrei!... Dar Furnica, harnică, are un ponos al ei: nu-i din fire darnică și-i răspunde cam răstit: – Astă-vară ce-ai pățit? – Dacă nu e cu bănat, zi și noapte am cântat pentru mine, pentru toți... – Joacă astăzi dacă poți!</p> <p>Încercuiește răspunsul corect.</p> <p>Cum a reacționat Furnica la cererea Greierului?</p> <p>a) l-a ignorat b) l-a întrebat ce a făcut toată vara c) l-a trimis să muncească d) l-a ajutat cu mâncare</p>	
Soluția :	
c) l-a trimis să muncească	

Exercițiul 46

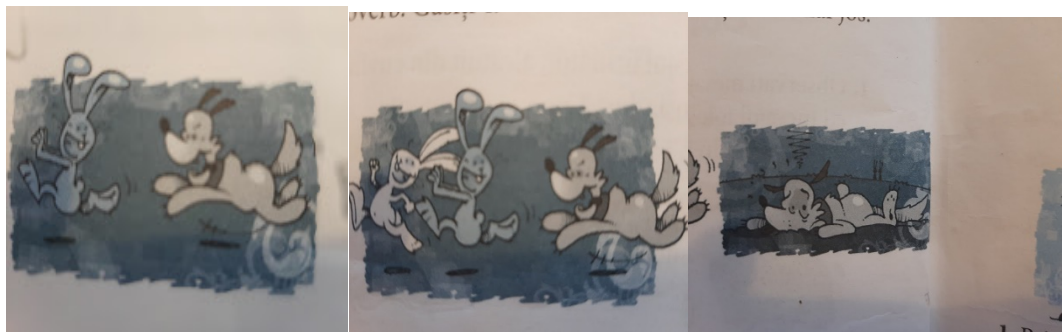
1LR.2.3.2. Compune texte mai complexe, oral sau în scris, folosind descrierea, narațiunea și prezentarea, în conformitate cu tema dată; compune un text coerent, oral sau în scris când interpretează o operă literară mai simplă.

1.LR.2.3.2.

Nivelul mediu

Alcătuieți oral și apoi în scris o scurtă compunere după ilustrațiile de mai jos.

Titlul potrivit este un proverb cunoscut „ Când alergi după doi iepuri, nu prinzi niciunul”

Soluția :

Titlul: Când alergi după doi iepuri, nu prinzi niciunul.

Într-o zi un câine a văzut un iepure și a început să-l alerge. Iepurele alergând repede s-a ascuns după un tufiș. Câinele a obosit și nu a reușit să-l prindă.

A doua zi câinele a alergat după doi iepuri. Ei fiind mai fricoși au luat-o la fugă. Câinele a obosit. Nu i-a ajuns. S-a oprit în drum și constată: Dacă alergi după doi iepuri nu prinzi nici unul!
De atunci câinele nu mai alergă iepuri.

Exercițiul 47

1LR.2.3.3. Scrie propoziții clare; aplică normele ortografice în exemple mai complexe; știe să separe în scriere titlurile și subtitlurile; corectează textul, dacă este necesar; schimbă planul; schimbă conținutul sau încearcă o abordare complet nouă.

1.LR.2.3.3.	Nivelul mediu
<p>Citiți textul de mai jos și subliniați cuvintele scrise greșit.</p> <p style="text-align: center;">Prietenie</p> <p>Dan s-a îmbolnăvit. Prietenul său, Adrian își face lecțiile și se plimbă singur. Se gândește la zilele când se juca împreună cu Dan.</p> <p>Nu se poate împăca cu gândul că n-are cu cine să-și împartă bucuria și tristețea.</p> <p>Cu banii economisiți pleacă la prăvălie, cumpără niște bomboane și cu fața înbujorată se duce la părinții lui Dan.</p> <p>- Vă rog, să duceți bonboanele acestea lui Dan la spital și să-l salutați nespus de mult din partea mea!</p> <p>Ce ați observat?</p> <p>Încercuiți răspunsul exact.</p> <p>a) Întotdeauna înaintea lui b și p se scrie litera m.</p> <p>b) Întotdeauna înaintea lui b și p se scrie litera n.</p>	
Soluția :	
Plimbă/ plimbă , împartă/ împartă , înbujorată/ îmbujorată , bonboanele/ bomboanele .	

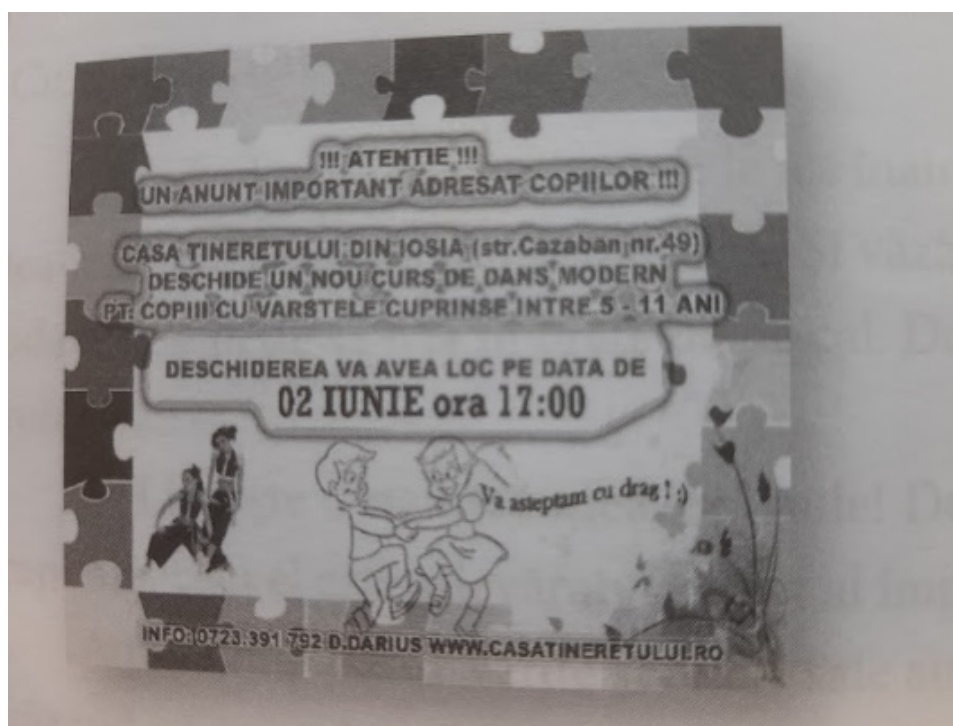
Exercițiul 48

1LR.2.3.4. Citește texte lungi și mai simple (texte literar-artistice, științifice și științifico-populare din domeniul limbii și literaturii, texte din mass-media) în diferite scopuri (informare, învățare, dezvoltare personală, trăire estetică, distracție...); aplică strategii mai ample de abordare a textului (de ex. caută informații, face legătura dintre text și cunoștințele anterioare, pune întrebări și prevede desfășurarea acțiunii în timpul citirii).

1.LR.2.3.4.

Nivelul mediu

Se dă anunțul :

Răspundeți la următoarea întrebare, încercuind DA sau NU.

- a) Anunțul este un text foarte scurt prin care se comunică știri și este un text literar.
DA NU

Soluția:

Nu

Exercițiul 49

1LR.2.3.5. Înțelege un text literar sau nonliterar mai lung, dar simplu; găsește informații explicite și implicite, extrage ideile principale din text; urmărește dezvoltarea unei anumite idei din text; compară informațiile de bază din două sau mai multe texte.

1.LR.2.3.5.

Nivelul mediu

Citiți textul de mai jos și comparați informațiile de bază din cele două texte, iar apoi completați propozițiile date.

1. Fulger negru...trăsnet lung Dus pe aripi de furtună, Zguduind pământul tună, Zările de-abia-i ajung... Parcă zboară, Parcă-noată, Scuipă foc, înhite drum, Și-ntr-un valvârtej de fum Taie-n lung pădurea toată.... (GeorgeTopârceanu, <i>Acceleratul</i>)	2. Roșioară și codată Umblă noaptea prin poiată..... Are coadă lungă, roșie, stufoasă, E vicleană tare, rea Și dușmănoasă...
--	---

- 1) Este descris _____
2) Este descrisă _____

Soluția :

1. acceleratul
2. vulpea

Exercițiul 50

1LR.2.3.6. Gândește critic asupra un text literar sau nonliterar mai lung, dar simplu (de ex. dacă textul este plastic, dacă este similar altor texte, dacă este motivat comportamentul personajului principal, dacă propozițiile și aliniatele se prezintă logic într-un text nonliterar) și argumentează aceasta.

1.LR.2.3.6.	Nivelul mediu
<p>Citiți mai întâi textul, apoi completați enunțurile date mai jos:</p> <p style="text-align: center;">Stigletele</p> <p>Se povestește că odată, demult, a fost o iarnă geroasă pe la noi. Vifornitele au astupat văile și au clădit munți albi.</p> <p>Toți copilașii din sat priveau pe fereastră și se minunau de atâta zahăr. Ar fi vrut să iasă în drum să îl ia, dar cum deschideau ușa frigul cel năprasnic îi alunga până după sobă, unde se ascundeau mâțele.</p> <p>Păsările, înfricoșate, s-au adunat în sobor mare, sub streășina bisericii, țipând zgribulite. S-au strâns acolo toate zburătoarele din văi și munți, de la câmpie și baltă, din dumbrăvi și livezi. Toate se văitau, în limba lor, că îngheață în straietele lor de pene.</p> <p>Pajura, împărăteasa cea bătrână de la munte, a atins cu aripa clopotul de la turla bisericii pentru a face liniște.</p> <p>- Trebuie să facem ca omul, dragele mele. Să furăm oleacă de foc din cer, altfel vom pieri cu toate.</p> <p style="text-align: right;">(adaptare după Mihail Sadoveanu)</p> <p>1.) Povestirea (legenda) se intitulează:.....</p> <p>2.) Acest fragment are (scrie cu litere câte)aliniat.</p>	
Soluția :	
<p>1.) Povestirea (legenda) se intitulează: Stigletele</p> <p>2.) Acest fragment are (scrie cu litere câte) cinci aliniat.</p>	

Următoarele afirmații descriu ce știe și realizează elevul la **nivelul avansat**

3. Domeniul CULTURA EXPRIMĂRI

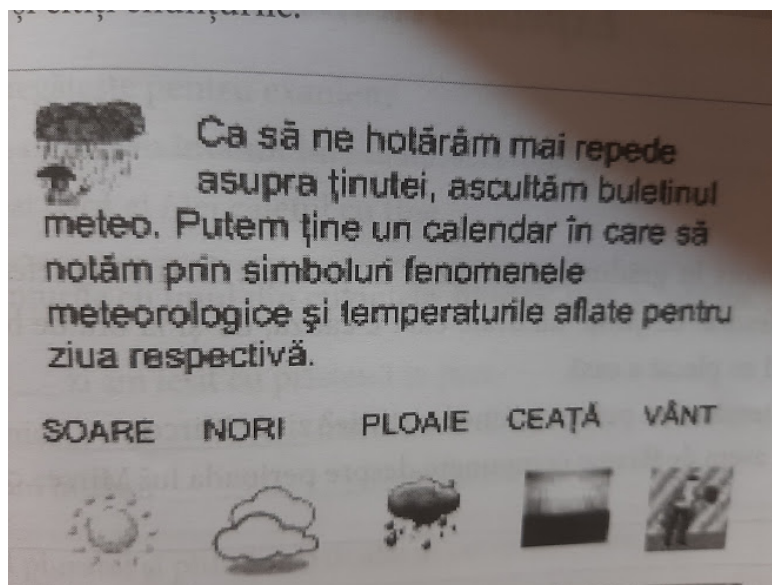
Exercițiul 51

1LR.3.3.1. În situații oficiale, vorbește despre teme mai simple din domeniul limbii, literaturii și culturii utilizând corect resursele expresive ale limbii române; citește expresiv și rostește texte literar-artistic de complexitate medie; povestește un text nonliterar de complexitate medie fără/cu rezumare; face o prezentare; ascultă critic prezentări din domeniul limbii, literaturii și culturii (adaptate vârstei elevilor).

1.LR.3.3.1.

Nivelul avansat

Alcătuieți trei propoziții dezvoltate care să reprezinte fenomenele naturii pe baza imaginilor din afișul prezentat mai jos:

- a).....
- b).....
- c).....

Soluția:

Răspunsuri posibile:

- a) Zilele de toamnă aduc ploaie și vânt.
- b) Diminețile sunt răcoroase, uneori cu ceață.
- c) Zilele de vară însorite se sfârșesc în curând.

Exercițiul 52

1LR.3.3.2. Alcătuieste un text mai simplu cu expunere de argumente în formă orală sau scrisă; compune oral sau în scris un text complet cu privire la interpretarea operei literare, prin expunerea corectă a informațiilor de bază și suplimentare și utilizând exemple; scrie compuneri în care prezintă experiențe, personaje sau evenimente reale sau imaginare.

1.LR.3.3.2.	Nivelul avansat
<p>Ordonează enunțurile astfel încât să respecte ordinea întâmplărilor și să alcătuiască un text.</p> <p>Formulează un titlu potrivit.</p> <ul style="list-style-type: none">○ Pornesc amândoi cu sania la vale.○ Săniuța se răstoarnă în zăpada pufoasă.○ E o zi însorită de iarnă.○ Covorul de nea sclipește în bătaia razelor de soare.○ Ei își scutură hainele de omăt și o iau spre casă.○ Octavian își pregătește săniuța pentru derdeluș.○ Gabriel îl cheamă pe Octavian la săniuș.○ Ce repede alunecă pe derdelușul sclipitor!○ Au petrecut o zi de neuitat.	
<p>Soluția:</p>	
<p>Titlul potrivit: La săniuș</p> <ul style="list-style-type: none">○ E o zi însorită de iarnă.○ Covorul de nea sclipește în bătaia razelor de soare.○ Gabriel îl cheamă pe Octavian la săniuș.○ Octavian își pregătește săniuța pentru derdeluș.○ Pornesc amândoi cu sania la vale.○ Ce repede alunecă pe derdelușul sclipitor!○ Săniuța se răstoarnă în zăpada pufoasă.○ Ei își scutură hainele de omăt și o iau spre casă.○ Au petrecut o zi de neuitat.	

Exercițiul 53

1LR.3.3.3. Aplică consecvent normele ortografice (din fiecare domeniu prevăzut de Programa școlară obligatorie); compune un text în care tema, compoziția, conținutul și stilul corespund sarcinii, scopului și publicului cititor căruia îi este menit textul.

1.LR.3.3.3.	Nivelul avansat
<p>Alcătuiește o invitație adresată părinților pentru a-i invita la serbarea de final de an școlar.</p> <p>Nu uita să respecti următoarele reguli:</p> <ul style="list-style-type: none">• Formula de adresare (opțional)• Scrierea textului cu alineat• Textul va conține data și locul desfășurării serbării• Formula de încheiere va fi urmată de numele celui care trimite invitația. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	
Soluția :	
<p>Model de invitație:</p> <p style="text-align: center;">Dragi părinți,</p> <p>Pe data de 12.6.2020, vă invit la serbarea de sfârșit de an școlar, care va avea la Școala Generală „3 Octombrie”, în clasa a II-a, la ora 10:00. Acolo mă veți vedea spunând o poezie și sper să fiți mândri de mine și să mă încurajați.</p> <p style="text-align: right;">Vă așteptăm cu drag!</p>	

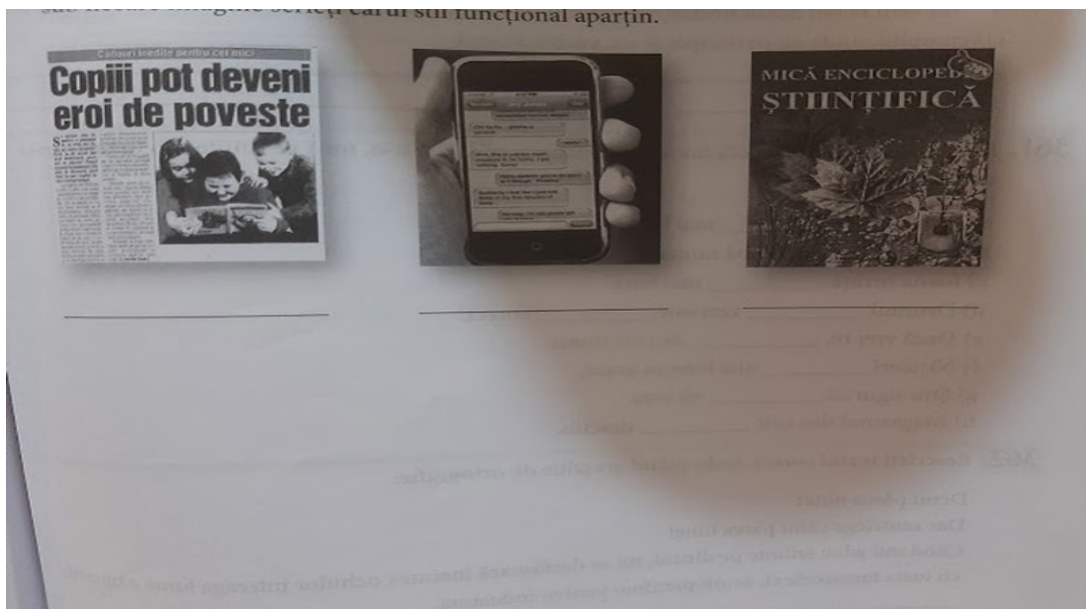
Exercițiul 54

1LR.3.3.4. Citește texte de complexitate medie (texte literar-artistice, texte de specialitate și științifico-populare din domeniul limbii și literaturii, texte din mass-media) în diferite scopuri (informare, învățare, dezvoltare personală, trăire estetică, divertisment...); aplică strategiile de citire în conformitate cu genul operei, iar în timpul citirii își corectează concluziile proprii referitoare la semnificația textului.

1.LR.3.3.4.

Nivelul avansat

Scrieți ce fel de informație transmit aceste imagini:

1).....

2).....

3).....

Soluția :

- 1) articol din ziar,
- 2) un mesaj de pe celular,
- 3) o enciclopedie

Exercițiul 55

1LR.3.3.5. Înțelege textul literar și nonliterar de complexitate medie adecvat vârstei; găsește informații explicite și implicite, extrage ideile principale din text; urmărește dezvoltarea unei anumite idei în text; compară informațiile și ideile din două sau mai multe texte.

1.LR.3.3.5.	Nivelul avansat
<p style="text-align: center;">Oaspeții primăverii</p> <p style="text-align: right;"><u>de Vasile Alecsandri</u></p> <p>În fund, pe cer albastru, în zarea depărtată, La răsărit, sub soare, un negru punct s-arată! E cocostârcul tainic în lume călător, Al primăverii dulce iubit prevestitor.</p> <p>El vine, se înalță, în cercuri line zboară Și, rapide ca gândul, la cuibu-i se coboară; Iar copilașii veseli, cu peptul dezgolit, Aleargă, sar în cale-i și-i zic: „Bine-ai sosit!”</p> <p>În aer ciocârlia, pe casă rândunele, Pe crengile pădurii un roi de păsărele Cu-o lungă ciripire la soare se-ncălzesc Și pe deasupra bălții nagâții se-nvârtesc.</p> <p>Ah! iată primăvara cu sânu-i de verdeață! În lume-i veselie, amor, sperare, viață, Și cerul și pământul preschimbă sărutări Prin raze aurite și vesele cântări!</p> <p>În ce strofă autorul vorbește:</p> <p>a) despre zborul cocorului.....</p> <p>b) bucuria copiilor.....</p> <p>c) apariția primăverii.....</p>	
Soluția :	
<p>a) despre zborul cocorului- prima strofă.</p> <p>b) bucuria copiilor – strofa a doua.</p> <p>c) apariția primăverii –strofa a patra.</p>	

Exercițiul 56

1LR.3.3.6. Analizează critic un text literar și nonliterar de complexitate medie (de ex. face diferența dintre un fapt obiectiv și interpretarea autorului); îmbogățește constant propriul vocabular.

1.LR.3.3.6.	Nivelul avansat
<p>Citiți mai întâi textul, îl analizați și apoi răspundeți la cerința de mai jos.</p> <p>„Am avut dintotdeauna o fascinație pentru citit și pentru scris. Nimeni din familia mea nu-și amintește cine și când m-a învățat literele. În orice caz, când eram în clasa întâi, le știam deja. Îmi place să cred că le-am deprins spontan, de la sine. Pe la cinci-șase ani, citeam orice text care-mi cădea sub ochi: afișe, reclame, titluri. Nu neapărat ziare sau cărți, la vârsta aceea. Cititul a început a fi, probabil, un exercițiu de silabilisire menit a mă face să ghicesc cuvintele scrise. Un joc. Cred că asta mă și amuza și mă determina să continui. Nu m-am plictisit niciodată să citesc. Fără scop precis, uneori, și fără întrerupere. Și astăzi citesc în autobuz ori în tren, iar dacă n-am ce, mă uit pe fereastră și citesc inscripțiile de pe stâlpi sau de pe case. O treime din viață mi-am petrecut-o citind, altă treime, dormind și ultima, ocupându-mă de toate celelalte lucruri cotidiene.</p> <p>.....</p> <p>Ca și cititul, scrisul trăiește din diferențe. Noi citim toți aceeași carte. Cititul și scrisul sunt un act pur individual, ca o amprentă. Ne prelungim în ele ființa cea mai originală sau, poate, cea parte din ființa noastră care este unică și irepetabilă. Spunem ce citești, ce scrii, ca să-ți spun cine ești “.</p> <p>(Nicolae Manolescu, articolul <i>Spunem ce citești, ce scrii, ca să-ți spun cine ești</i>)</p> <p>Încercuiți litera din fața răspunsurilor corecte:</p> <ul style="list-style-type: none">a) Autorul ne mărturisește opinii personale din viața lui.b) Evenimentele sunt redată la persoana a III- a.c) Tema articolului este lectura și scrierea ca defnire a sinelui.d) În articol sunt redată și date biografice.	
<p>Soluția:</p>	
<ul style="list-style-type: none">a) Autorul ne mărturisește opinii personale din viața lui.b) Tema articolului este lectura și scrierea ca defnire a sinelui.c) În articol sunt redată și date biografice.	

2.5. Aplicarea standardelor educaționale în procesul de învățământ - planificare, realizarea procesului de predare-învățare și evaluarea realizărilor elevilor

Planificarea și realizarea standardelor de performanță a elevilor trebuie să se armonizeze cu conținutul programelor școlare, precum și cu manualele destinate studiului limbii și literaturii române, când este vorba de licee și școlile medii (liceele de filologie, liceele cu profil general și de specialitate, școlile medii cu patru și trei ani) și manualele de limba română, când este vorba de clasele primare.

Primul pas în îndeplinirea acestui deziderat este reforma complexă a programei școlare, în urma căreia este posibilă o planificare adecvată a realizării conținuturilor disciplinelor de studiu, atât la nivel anual cât și lunar.

În acest sens, este important să se aibă în vedere următoarele aspecte: cu prilejul planificării este recomandabil să se coreleze domeniile specifice ale disciplinei: *limbă, literatură și cultura exprimării*, ori de câte ori este posibil, alături de o abordare a materiei de studiu bazată pe analiză, sinteză, comparare și problematizare, care să stimuleze activitatea conștientă și creativă a elevilor, originalitatea și gândirea critică. O astfel de organizare a învățării contribuie la realizarea principiilor activității conștiente a elevilor, la unitatea dintre teorie și practică și raționalizare. Pe lângă principiul instruirii și educației, care indică acțiunea continuă a procesului de învățământ asupra dezvoltării personalității elevului, se valorifică și componentele estetice și etice ale disciplinei limba și literatura română.

Pentru orientarea activității instructiv-educative spre cercetare și creație este necesar să se respecte principiul individualizării și diferențierii, care pune în centrul atenției fiecare elev în mod aparte, precum și capacitățile sale (la unul dintre nivelurile de performanță prevăzute). Aceasta presupune că un elev nu trebuie să aibă aceleași capacități, cunoștințe și abilități din toate cele trei domenii ale disciplinei (limbă, literatură și cultura exprimării), însă prin relaționarea funcțională a conținuturilor celor trei domenii ale disciplinei, elevul va fi stimulat să înțeleagă și să aplice cunoștințele asimilate și abilitățile dobândite.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

- Berca, I. (1974). *Metodica predării limbii române. Vol. II.* București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Boldovină M. (2014). *Limba română. Carte de citire pentru clasa a III a a școlii elementare.* Belgrad: Zavod za udžbenike.
- Cvetanović, V. (2000). *Cultura exprimării și bazele retoricii.* Timișoara: Presa Universală Română, Vârșeț: Școala Superioară pentru Educatori.
- Cerkez, M., Pădureanu, V. & Singer, M. (1999). *Competențe și calificative la clasa a II-a. Limba română-Matematică.* București: Editura SIGMA.
- Constantinescu, E., Vărzaru, M., Sachelarie, E., Zarescu, E. & Teodorescu, I. (1993). *Limba română. Manual pentru clasa a II-a.* București: Editura CORESI.
- Delores, J. (2000). *Comoara lăuntrică, Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI.* Iași: Polirom.
- Đorđev, I. (2018). *Lepa reč.* Vršac: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače.
- Grigorescu, C-L. & Iancu, M- V. (2012). *Comunicare în Limba Română. Exerciții jocuri didactice și teste pentru clasele a III-a și a IV-a.* Pitești: Editura Trend.
- Ilica, A. (2006). *Curriculum și educație. Aspecte ale teoriei și metodologiei curriculumului.* Arad: Editura Universității „Aurel Vlaicu”.
- Ilica, A. (2007). *O pedagogie modernă.* Arad: Editura Universității „Aurel Vlaicu”.
- Ilica, A. & Negru, M. (2007). *Didactica limbii române și a lecturii.* Vârșeț: Editura Școlii de Înalte Studii pentru Educatori „Mihailo Palov”.
- Ilica, A. (2012). *Paradigme pedagogice de la origini până în prezent.* Arad: Editura Universității „Aurel Vlaicu”.
- Juică B. (2007). *Limba română pentru clasa a IV a a școlii elementare.* Belgrad: Zavod za udžbenike.
- Juica B. (2014). *Limba română. Carte de citire pentru clasa a IV a a școlii elementare.* Belgrad: Zavod za udžbenike.
- Juica, B. & Negru, M. (2018). *Pedagogia textului literar pentru învățământul primar.* Vârșeț: Editura Școlii de Înalte Studii pentru Educatori „Mihailo Palov”.
- Negrilă, B. (2008). *Didactica compunerilor școlare.* Arad: „Vasile Goldiș” University Press.
- Peneș, M. și Molan. V. (1996). *Limba română. Manual pentru clasa a IV-a.* București: Ministerul Educației Naționale.
- Roman, A. & Balaș, E. (2014). *Proiectarea situațiilor de învățare școlară.* Cluj Napoca: Eikon.
- Urițescu, D. (1995). *Noutăți în ortografie. Corectitudine și greșeală.* București: Editura Procion.